Ändringslogg produktområde och anvisningar

gällande *Handbok för personliga hjälpmedel* inom hälso- och sjukvård

Datum för ändring	Beslutad av	Rubrik	Ursprunglig text	Ny text/ändring
2026-11-22	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2026-11-10	Presentationsmaterial för bokstavssatser och symbolsatser (ISO-kod:222190)		Anvisningen utgår.
2026-11-22	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2026-11-10	Modulära sittsystem (ISO-kod: 190939)		*Tillagd rubrik och punkt under rubriken:* **Specifika instruktioner** • Modulära sittsystem som tillåter dynamisk rörelse i extension för höft och knäled får endast förskrivas när det finns behov av dessa funktioner som till exempel vid sträckspasticitet.
2026-11-12	Hälso- och sjukvårdsutvecklingsdirektör 2026-11-09	Motordrivna rullstolar (ISO-kod: 1223)	… • d460 Att röra sig omkring på olika platser självständigt för att d999 Engagera sig/delta i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv.	… • d460 Att röra sig omkring på olika platser självständigt för att d999 Engagera sig/delta i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv. För patient med total svårighet att gå inomhus och utomhus (d450.4) och total svårighet att förflytta sig utomhus med hjälp av utrustning (d465.4) kan förskrivning ske till nedanstående mål: • d460 Att röra sig omkring på olika platser självständigt för att kunna genomföra aktiviteter. Inkluderar att aktiviteten kan planeras, initieras och genomföras självständigt.

			”Samhällsgemenskap” är bland annat att engagera sig i aspekter av samhällsgemenskap såsom att engagera sig i organisationer och föreningar. …	”Samhällsgemenskap” är bland annat att engagera sig i aspekter av samhällsgemenskap såsom att engagera sig i organisationer och föreningar. …
2026-11-12	Hälso- och sjukvårdsutvecklings direktör 2026-11-09	Drivaggregat för manuella rullstolar (ISO-kod:122409) /Patientstyrda	… • d460 Att röra sig omkring på olika platser självständigt för att d999 Engagera sig/delta i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv. ”Samhällsgemenskap” är bland annat att engagera sig i aspekter av samhällsgemenskap såsom att engagera sig i organisationer och föreningar. …	… • d460 Att röra sig omkring på olika platser självständigt för att d999 Engagera sig/delta i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv. För patient med total svårighet att gå inomhus och utomhus (d450.4) och total svårighet att förflytta sig utomhus med hjälp av utrustning (d465.4) kan förskrivning ske till nedanstående mål: • d460 Att röra sig omkring på olika platser självständigt för att kunna genomföra aktiviteter. Inkluderar att aktiviteten kan planeras, initieras och genomföras självständigt. ”Samhällsgemenskap” är bland annat att engagera sig i aspekter av samhällsgemenskap såsom att engagera sig i organisationer och föreningar. …
2026-10-15	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2026-10-06	Drivaggregat för manuella rullstolar (ISO-kod:122409)		*Tillagd punkt under Specifika instruktioner med länk till Hjälpmedelscentralens webbplats:* … **Vårdarstyrda** … **Specifika instruktioner** • … NTF:s broschyr Elrullstol och elskoter i trafiken NTF:s digitala utbildning Elrullstol och elskoter • På Hjälpmedelscentralens webbplats finns filmer att använda som stöd vid information till anhöriga och vårdpersonal, om hantering av vårdarstyrda drivaggregat i sortiment.

				Drivvaggregat – Filmer med information till personal och anhörig
2026-06-17	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2026-06-09	Tränings- och ergometercyklar (ISO-kod: 044803)	**Specifika instruktioner** • **…** • **…** • Innan förskrivning av elektriskt driven träningscykel påbörjas ska förskrivaren kontrollera om det krävs ett godkännande från den vårdgivare som har kostnadsansvar.	**Specifika instruktioner** • **…** • **…** • Innan förskrivning av elektriskt driven träningscykel påbörjas ska förskrivaren ta reda på om det krävs ett godkännande från den vårdgivare som har kostnadsansvar.
2026-04-10	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2026-04-01	Luftfyllda klädesplagg och kompressionsutrustningar för cirkulationsproblem (ISO-kod 040609)	**Kontraindikationer:** b4150.3 Svår nedsättning av funktion som hänger samman med blodflödet i artärerna eller b435.1 Lätt nedsättning av immunologisk funktion. Avser akut infektion i hud/mjukdelar s810, s730, s750	*(Specifika kontraindikationer tas bort, ersätts med en punkt under rubriken "Specifika instruktioner")* **Specifika instruktioner** • Medicinskt underlag från läkare måste finnas där diagnos samt ordination av kompressionsbehandling framgår. • Det finns kontraindikationer för hjälpmedel inom detta produktområde, vilka dessa är framgår av bruksanvisningen. I förskrivarens utredning ingår att bedöma om hjälpmedlet kan användas på ett patientsäkert sätt. • Tidsbegränsad förskrivning tillämpas vid intensivbehandling inför strumputprovning.
2026-04-10	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2026-04-01	Muskelstimulatorer som inte används som ortoser, NMES (ISO-kod 042709)	**Kontraindikationer** • Patienter med pacemaker, intrakardiell defibrillator eller andra aktiva implantat ska inte behandlas med NMES. • Försiktighet under graviditetens tre första månader. • Stimulera inte nära glomus caroticus, på halsen nära carotisartären, då blodtrycksfall kan uppstå. • Används ej vid akuta inflammationer och akut blödning • När belastning av sena och/eller muskel är kontraindicerat **Specifika instruktioner** NMES förskrivs under en aktiv behandlingsperiod, maximalt 3 månader. Därefter blir det ett egenansvar för patienten att	*(Specifika kontraindikationer tas bort, ersätts med en punkt under rubriken "Specifika instruktioner")* **Specifika instruktioner** • Det finns kontraindikationer för hjälpmedel inom detta produktområde, vilka dessa är framgår av bruksanvisningen. I förskrivarens utredning ingår att bedöma om hjälpmedlet kan användas på ett patientsäkert sätt • NMES förskrivs under en aktiv behandlingsperiod, maximalt 3 månader. Därefter blir det ett egenansvar för patienten att införskaffa en egen apparat med NMES-funktionalitet. • Barn och ungdomar till och med 17 år kan få en apparat med NMES-funktionalitet fortsatt förskriven efter 3 månader när det är medicinskt motiverat.

			införskaffa en egen apparat med NMES-funktionalitet. Barn och ungdomar till och med 17 år kan få en apparat med NMES-funktionalitet fortsatt förskriven efter 3 månader när det är medicinskt motiverat. Förskrivning utöver reglerna i produktanvisningen kan endast ske efter kontakt och godkännande från den vårdgivare som har kostnadsansvaret för hjälpmedlet.	• Förskrivning utöver reglerna i produktanvisningen kan endast ske efter kontakt och godkännande från den vårdgivare som har kostnadsansvaret för hjälpmedlet.
2026-04-10	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2026-04-01	Stimulatorer för smärtlindring (ISO-kod 042901)	**Kontraindikationer** • **P**atienter med pacemaker, intrakardiell defibrillator eller andra aktiva implantat ska inte behandlas med TENS. • Försiktighet under graviditetens tre första månader. • Vid graviditet och förlossning bör ett elektrodpar ej kopplas ihop över magen. • Stimulera inte nära glomus caroticus, på halsen nära carotisartären, då blodtrycksfall kan uppstå.	*(Specifika kontraindikationer tas bort, ersätts med en punkt under rubriken "Specifika instruktioner")* **Specifika instruktioner** • Det finns kontraindikationer för hjälpmedel inom detta produktområde, vilka dessa är framgår av bruksanvisningen. I förskrivarens utredning ingår att bedöma om hjälpmedlet kan användas på ett patientsäkert sätt. • TENS får förskrivas under en aktiv behandlingsperiod, maximalt 3 månader. Därefter blir det ett egenansvar för patienten att införskaffa en egen TENS. • Barn och ungdomar till och med 17 år kan få TENS-apparat fortsatt förskriven efter 3 månader när det är medicinskt motiverat. • Förskrivning utöver reglerna i anvisningen kan endast ske efter kontakt och godkännande från den vårdgivare som har kostnadsansvaret för hjälpmedlet. • Observera att NMES förskrivs enligt anvisning Muskelstimulatorer som inte används som ortoser, NMES (ISO-kod:042709).
2026-04-10	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2026-04-01	Muskelstimulatorer som inte används som ortoser (ISO-kod 042709)	**Förskrivare** Läkare med specialistkompetens i urologi eller obstetrik och gynekologi Uroterapeut i samråd med läkare **Kontraindikationer** • Patienter med pacemaker, intrakardiell defibrillator eller andra aktiva implantat ska inte behandlas med produkter inom produktområdet. • Patienter med extra-urethral inkontinens (fistel, ektoisk urethra) får ej behandlas med elstimulering	**Förskrivare** Läkare med specialistkompetens i urologi eller obstetrik och gynekologi Uroterapeut Fysioterapeut/sjukgymnast som har vidareutbildning inom obstetrik, gynekologi, urologi och/eller bäckenbottendysfunktion *(Specifika kontraindikationer tas bort, ersätts med en punkt under rubriken "Specifika instruktioner")*

			• Patienter med Overflow-inkontinens pga avflödeshinder får ej behandlas med elstimulering • Patienter med allvarlig retention av urin i övre urinvägarna får ej behandlas med stimulatorn Gravida kvinnor får ej behandlas med elstimulering i underlivet • Patienter med komplett perifer denervation av bäckenbotten får ej behandlas med elstimulering • Patienter med total/subtotal prolaps av uterus/vagina stimuleras med försiktighet **Specifika instruktioner** • Avser stimulatorer vid inkontinens, elektromyografi- och biofeedbackapparater för bäckenbottenbehandling. • Förskrivaren måste vara vaksam vid inkomplett perifer innervation och urinvägsinfektion. • Förskrivningen sker som tidsbegränsat lån.	**Specifika instruktioner** • Avser stimulatorer vid inkontinens, elektromyografi- och biofeedbackapparater för bäckenbottenbehandling. • Förskrivaren måste vara vaksam vid inkomplett perifer innervation och urinvägsinfektion. • Det finns kontraindikationer för hjälpmedel inom detta produktområde, vilka dessa är framgår av bruksanvisningen. I förskrivarens utredning ingår att bedöma om hjälpmedlet kan användas på ett patientsäkert sätt • Förskrivningen sker som tidsbegränsat lån.
2026-03-31	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård via mejl och därefter 2026-04-01	Stimulatorer för smärtlindring (ISO-kod 042901)		**Lånevillkor:** Särskilda tillägg till lånevillkoren ska användas.
2026-03-06	Hälso- och sjukvårdsutvecklingsdirektör 2026-01-08. Beredningsgrupp förbrukningsartiklar 2026-02-17	Hud och sår		*Ny anvisning:* **Sårvårdsprodukter (ISO-kod 0449), Förbandsmaterial för blås- och böldsjukdom** Beredningsgrupp förbrukningsartiklar beslutade att ta bort specifik instruktion om att särskild behörighet i Sesam LMN krävdes.
2026-02-25	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2026-02-18	Drivaggregat för manuella rullstolar (ISO-kod:122409)	**Utvärdering och uppföljning** Checklista för uppföljning av förskrivning av motordriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat ...	**Utvärdering och uppföljning** Bedöm lämpligt intervall för uppföljning utifrån den riskbedömning som gjorts, dock minst var 18:e månad. Checklista för uppföljning av förskrivning av motordriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat ...

2026-02-25	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2026-02-18	Stolar (ISO-kod: 180903)	**Kriterier** d4104.3 Stor svårighet att stå vid utförandet av: d630 Att bereda måltider och/eller d640 Att utföra hushållsarbete som inte kan kompenseras med utrustning i hemmet eller enklare hjälpmedel d4153.3 Stor svårighet att bibehålla sittande ställning vid måltider, vid användning av kommunikationsutrustning och kommunikationstekniker. **Mål** Minst ett av nedanstående mål krävs för förskrivning utifrån kriterium d4104.3: • d630 Att bereda måltider • d640 Att utföra hushållsarbete Minst ett av nedanstående mål krävs för förskrivning utifrån kriterium d4153.3: • d550 Att äta • d560 Att dricka • d360 Att använda kommunikationsutrustningar och kommunikationstekniker **Specifika instruktioner** • Avser stolar med anpassningsmöjligheter som inte kan uppnås med en konsumentprodukt. • ...	**Kriterier** d4104.3 Stor svårighet att stå vid utförandet av en eller flera av nedanstående aktiviteter: • d630 Att bereda måltider • d640 Att utföra hushållsarbete som inte kan kompenseras med utrustning i hemmet eller enklare hjälpmedel och/eller d4153.3 Stor svårighet att bibehålla sittande ställning vid måltider, vid användning av kommunikationsutrustning eller kommunikationstekniker eller vid lek och spel (avser förskrivning till barn). **Mål** Minst ett av nedanstående mål krävs för förskrivning utifrån kriterium d4104.3: • d630 Att bereda måltider • d640 Att utföra hushållsarbete Minst ett av nedanstående mål krävs för förskrivning utifrån kriterium d4153.3: • d550 Att äta • d560 Att dricka • d360 Att använda kommunikationsutrustningar eller kommunikationstekniker • d9200 Att leka och spela (avser förskrivning till barn) **Specifika instruktioner** • Avser stolar med anpassningsmöjligheter som inte kan uppnås med en konsumentprodukt. Vid behov av coxitläge eller liknande kan en anpassad sitsförskrivas om behovet inte kan uppnås med förhöjningsdynor, coxitdynor, kilkuddar eller andra enklare hjälpmedel. • ...
2026-02-25	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-12-09	Coxitstolar (ISO-kod 180909		*Anvisningen tas bort, funktionen finns hos hjälpmedel som omfattas av Stolar (ISO-kod: 180903)*

2026-02-25	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2026-02-18	Ståbarrar och ståstöd (ISO-kod:044808)	**Kriterier** Minst ett av nedanstående kriterier krävs för förskrivning: • b760.2 Måttlig nedsättning av funktioner som rör kontroll över och koordination av viljemässiga rörelser • b730.3 Svår nedsättning av muskelkraftsfunktioner • **Specifika instruktioner** • Produktanvisningen avser enbart ståstöd. Förskrivs för målinriktad träning med regelbunden uppföljning av fysioterapeut/sjukgymnast. • ... **Utvärdering och uppföljning** Utvärdering och uppföljning ska följa den modell som finns i handbokens riktlinjer gällande följa upp och utvärdera funktion och nytta. ...	**Anvisningen omfattar:** • Ståbarrar och ståstöd (ISO-kod:044808) • Manuella hjälpmedel för stående förflyttning (ISO-kod: 122724) **Kriterier** Minst ett av nedanstående kriterier krävs för förskrivning: • b760.2 Måttlig nedsättning av funktioner som rör kontroll över och koordination av viljemässiga rörelser • b730.3 Svår nedsättning av muskelkraftsfunktioner • d415.3 Stor svårighet att bibehålla en kroppsställning (stå) **Specifika instruktioner** • Anvisningen avser enbart ståstöd och manuella hjälpmedel för stående förflyttning. Förskrivs för målinriktad träning med regelbunden uppföljning av fysioterapeut/sjukgymnast. • ... **Utvärdering och uppföljning** Individuellt anpassad uppföljning av behandlingen krävs under hela förskrivningstiden. Det gäller också vid varaktig förskrivning, minst 1 gång/halvår. Utvärdering och uppföljning ska följa den modell som finns i handbokens riktlinjer gällande följa upp och utvärdera funktion och nytta. ...
2026-02-25	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-12-09	Manuella hjälpmedel för stående förflyttning (ISO-kod: 122724)		*Anvisningen tas bort, hjälpmedlen omfattas istället av anvisningen Ståbarrar och ståstöd (ISO-kod:044808)*
2026-01-16	Hälso-och sjukvårdsutvecklingsdirektör 2025-12-29 och VästKoms direktör 2026-01-16 I enlighet med	Brytare för elektriska anordningar (ISO-kod: 241309) Både under produktområdet	**Förskrivare** Arbetsterapeut	**Förskrivare** Arbetsterapeut Logoped **Specifika instruktioner** *(tillägg till tidigare instruktioner)*

	ledningsrådets ställningstagande	Rörelse och Kommunikation och kognition		• Logoped ska samråda med arbetsterapeut inför förskrivning i de fall patientens fysiska funktionsnedsättning påverkar användningen av hjälpmedlet eller när hjälpmedlet ska monteras på ett annat förskrivet hjälpmedel.
2025-12-30 2026-01-16	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-08-28	Samtalsapparater (ISO-kod: 222109) Programvara för närkommunikation (ISO-kod 222112) och Ljuddisplayer (ISO-kod 223907)		*Lagt till länk till anvisningen för Pekarhjälpmedel för datorer (ISO-kod: 241321) och till Brytare för elektriska anordningar (ISO-kod: 241309) under Specifika instruktioner.*
2025-12-30	Hälso-och sjukvårdsutvecklings direktör 2025-12-29. I enlighet med ledningsrådets ställningstagande	Pekarhjälpmedel för datorer (ISO-kod: 241321)	**Förskrivare** Arbetsterapeut **Specifika instruktioner** • Förskrivning avser hårdvara och mjukvara för att möjliggöra styrning av dator. • Innan förskrivning gällande ögonstyrning påbörjas ska förskrivaren inhämta ett godkännande från den vårdgivare som har kostnadsansvaret för det aktuella hjälpmedlet. • Service: Fel som orsakas av normal användning åtgärdas av sjukvårdshuvudmannen. När fel uppstår på grund av handhavandefel eller programvaror som patienten själv installerat är patienten kostnadsansvarig. • Pedagogiska program, tränings-/lekprogram eller program av allmän karaktär bekostas inte av sjukvårdshuvudmannen.	**Förskrivare** Arbetsterapeut Logoped **Specifika instruktioner** • Förskrivning... • Innan förskrivning... • Logoped ska samråda med arbetsterapeut inför förskrivning i de fall patientens fysiska funktionsnedsättning påverkar användningen av hjälpmedlet eller när hjälpmedlet ska monteras på ett annat förskrivet hjälpmedel. • Service: ... • Pedagogiska program..
2025-12-16	Hälso-och sjukvårdsutvecklings direktör 2025-10-05. I enlighet med ledningsrådets ställningstagande	Snabb- och porttelefoner (ISO-kod: 222433)		*Anvisningar tas bort då hjälpmedlen övergår till egenansvar.*

2025-11-20	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-11-06	Rullbrädor och krypvagnar (ISO-kod 122715)		**Specifika instruktioner** • Det finns ett fåtal produkter kvar av tidigare upphandlat sortiment, inget nytt sortiment kommer upphandlas. När de produkter som nu finns tillgängliga är slut får förskrivning göras utanför sortiment via kontakt med hjälpmedelskonsulent.
2025-11-07	Dövblindteam inom Habilitering & Hälsa	Hörslingeenheter (ISO-kod 221830) IR-system för ljudinformation (ISO-kod 221827) Radiosändningssystem (ISO-kod 221824)	*Tre anvisning* **Hörslingeenheter (ISO-kod 221830)** **IR-system för ljudinformation (ISO-kod 221827)** **Radiosändningssystem (ISO-kod 221824)**	*Anvisningarna har slagits ihop till en anvisning, utifrån senaste versionen av ISO (ISO 9999:2022).* **Ljudöverföringssystem för hörapparater (ISO-kod: 220625)**
2025-11-07	Dövblindteam inom Habilitering & Hälsa	Läsmaskiner (ISO-kod 223021)	**Läsmaskiner (ISO-kod 223021)**	**Text-till-tal-enheter och programvara (ISO-kod: 221315)** **OCR-utrustning och OCR-programvara (ISO-kod: 221318)** *(Tidigare anvisning har delats upp på två utifrån senaste versionen av ISO (ISO 9999:2022). Det som skiljer anvisningarna åt är de specifika instruktionerna.*
2025-11-07	Dövblindteam inom Habilitering & Hälsa	Elektroniska orienteringshjälpmedel (ISO-kod: 224503)	**Specifika instruktioner** • Avser mobila hjälpmedel som underlättar orientering och förflyttning genom att bistå med auditiv och/eller taktil information gällande att orientera sig, ta ut riktning och/eller beskriva fysiska miljöer. • Lokala riktlinjer finns för förskrivare inom Habilitering & Hälsa.	**Specifika instruktioner** • Avser elektronisk utrustning som underlättar orientering och förflyttning genom att bistå med auditiv och/eller taktil information gällande att orientera sig, ta ut riktning och/eller beskriva fysiska miljöer. • Innan förskrivning sker ska utredning föregå där det klart framgår att patienten är van användare av vit teknikkäpp och kommer att kunna använda utrustningen i kombination med teknikkäppen. • Lokala riktlinjer finns för förskrivare inom Habilitering & Hälsa.
2025-11-07	Dövblindteam inom Habilitering & Hälsa	Hjälpmedel för akustisk navigering (ISO-kod 224506)	**Specifika instruktioner** • Avser hjälpmedel som ger ifrån sig ett ljud, så att patient med hörselnedsättning ska kunna orientera sig och ta ut riktning. • Lokala riktlinjer finns för förskrivare inom Habilitering & Hälsa.	**Specifika instruktioner** • Avser hjälpmedel som ger ifrån sig ett ljud, så att patient med hörselnedsättning ska kunna orientera sig och ta ut riktning. • Utprovning sker i samband med orienterings- och förflyttningsträning. • Lokala riktlinjer finns för förskrivare inom Habilitering & Hälsa.
2025-11-07	Dövblindteam inom Habilitering & Hälsa	Dövblindhet	**Hjälpmedel för att räkna**	**Hjälpmedel för kommunikation och information** **Hjälpmedel för orientering och förflyttning**

			Hjälpmedel för förflyttning och orientering i tid och rum **Hjälpmedel för kommunikation** **Hjälpmedel som anpassar, förstorar eller tolkar omgivningen** **Hörapparater och ljudstimulatorer**	**Hjälpmedel som anpassar omgivning och hemliv** **Hörapparater och ljudstimulatorer** *(I samband med justering av rubriker har även några anvisningar flyttats emellan de olika rubrikerna)*
2025-11-05	Samverkansfunktionen efter uppmaning från uroterapeut från SU	Muskelstimulatorer som inte används som ortoser (ISO-kod 042709)	**Kontraindikatorer** • **...** • **...** • **...** **Mål** b620 Förbättra urineringsfunktioner	**Kontraindikatorer** • Patienter med pacemaker, intrakardiell defibrillator eller andra aktiva implantat ska inte behandlas med produkter inom produktområdet. • ... • ... **Mål** b620 Förbättra urineringsfunktioner eller b730 Förbättra muskelkraftsfunktion i bäckenbotten *(läggs till då detta mål sannolikt tidigare tagits bort av misstag då det inte finns anteckningar om beslut om borttagning)*
2025-10-31	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-08-28 avstämt med Ledningsrådet för hjälpmedel 2025-10-23	Drivaggregat för manuella rullstolar (ISO-kod 122409)	Se tidigare anvisning i sin helhet längre ner i dokumentet	Se reviderad anvisning i sin helhet längre ner i dokumentet.
2025-10-22	Samverkansfunktionen efter uppmaning från uroterapeut från SU	Muskelstimulatorer som inte används som ortoser, NMES (ISO-kod 042709)	**Förskrivare** Fysioterapeut/sjukgymnast Vid behandling av urininkontinens: Fysioterapeut/sjukgymnast med vidareutbildning inom kvinnohälsa **Kriterier** b730.3 Svår nedsättning av muskelkraftsfunktioner eller b6202.3 Svår nedsättning av funktioner för urinkontinens **Mål** b730 Förbättring av nedsatt muskelkraftsfunktion eller b620 Förbättra urineringsfunktioner	**Förskrivare** Fysioterapeut/sjukgymnast **Kriterier** b730.3 Svår nedsättning av muskelkraftsfunktioner **Mål** b730 Förbättring av nedsatt muskelkraftsfunktion

2025-10-13	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-10-01	Sängar och lösa sängbottnar, elektriskt reglerbara (ISO-kod: 181210)	**Specifika instruktioner** • ... • Ska sänggrind användas ska analys av nytta och risk göras. Mer information finns i Socialstyrelsens meddelandeblad nr 12/2013 angående tvångs- och skyddsåtgärder inom vård och omsorg för vuxna och i Vårdhandboken under avsnittet om begränsnings- och skyddsåtgärder.	**Specifika instruktioner** • ... • Ska hjälpmedel eller tillbehör användas som skyddsåtgärd ska regelverk för detta följas. Information finns på Kunskapsguiden under tvångs- och begränsningsåtgärder och i Vårdhandboken under avsnittet om begränsnings- och skyddsåtgärder. Observera att det även kan finnas lokala rutiner att följa.
2025-10-13	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-10-01	Brickor och bord som kan fästas i en stol (ISO-kod: 181024) Sittbälten, bälten och selar för att stabilisera kroppen (ISO-kod: 090703) Stödräcken och handtag (ISO-kod: 1818)	**Specifika instruktioner** • ... • Redogörelse för regelverk angående Tvångs- och skyddsåtgärder inom vård och omsorg för vuxna finns i Socialstyrelsens meddelandeblad nr 12/2013. Se även om begränsnings- och skyddsåtgärder i Vårdhandboken.	**Specifika instruktioner** • ... • Ska hjälpmedel eller tillbehör användas som skyddsåtgärd ska regelverk för detta följas. Information finns på Kunskapsguiden under tvångs- och begränsningsåtgärder och i Vårdhandboken under avsnittet om begränsnings- och skyddsåtgärder. Observera att det även kan finnas lokala rutiner att följa.
2025-10-09	Synverksamheter inom Habilitering & Hälsa	Indikatorer med ljudsignaler (ISO-kod:22 27 06)		*Anvisningen tas bort.*
2025-10-09	Synverksamheter inom Habilitering & Hälsa	Skrivbrädor, ritbrädor och teckningsbrädor (ISO-kod 221206) och Bokstöd och bokhållare (ISO-kod 223015)	*Två anvisningar* **Skrivbrädor, ritbrädor och teckningsbrädor (ISO-kod 221206)** **Bokstöd och bokhållare (ISO-kod 223015)**	*Anvisningarna har slagits ihop till en anvisning, utifrån senaste versionen av ISO (ISO 9999:2022).* **Skrivbrädor, läsställ och stödkuddar för böcker (ISO-kod: 221306)**
2025-10-09	Synverksamheter inom Habilitering & Hälsa	Läsmaskiner (ISO-kod: 223021)	*En anvisning* **Läsmaskiner (ISO-kod: 223021)**	*Anvisningen har delats upp på två anvisningar, utifrån senaste versionen av ISO (ISO 9999:2022).* **221315 Text-till-tal-enheter och programvara** **221318 OCR-utrustning och OCR-programvara**
2025-10-03	Dövblindteam inom Habilitering & Hälsa	Pekarhjälpmedel för datorer (ISO-kod: 241321)		*Ny anvisning inom produktområde Dövblindhet:* **Pekarhjälpmedel för datorer (ISO-kod: 241321)**
2025-10-03	Dövblindteam inom Habilitering & Hälsa	Alternativa inmatningsenheter (ISO-kod 223612)	Alternativa inmatningsenheter (ISO-kod 223612) **Specifika instruktioner** • Avser inmatningsenheter och alternativa styrsätt som kopplas till IKT-enhet (information,	Programvara för text- och multimediebearbetning (ISO-kod: 221339) **Specifika instruktioner**

			kommunikation och teknik) om inbyggda funktioner i IKT-enheten ej är tillräckliga.	• Inmatningsenheter och alternativa styrsätt som kopplas till IKT-enhet (information, kommunikation och teknik) förskrivs enligt anvisningen Pekarhjälpmedel för datorer (ISO-kod: 241321)
2025-09-29	Samverkansfunktionen efter avstämning med Habilitering & Hälsa	12 anvisningar inom produktområde Syn		*Redaktionell ändring av ISO-koder och benämningar utifrån ISO 9999:2022, se tabell längre ner i dokumentet.*
2025-09-08	Samverkansfunktionen efter avstämning med Habilitering & Hälsa	20 anvisningar inom produktområde Dövblindhet		*Redaktionell ändring av ISO-koder och benämningar utifrån ISO 9999:2022, se tabell längre ner i dokumentet.*
2025-09-05	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-08-28	Manuella hjälpmedel för stående gå/förflyta sig (ISO-kod 122724)	**Kriterier** d415.3 Stor svårighet att bibehålla en kroppsställning (stå) eller b760.2 Måttlig nedsättning av funktioner som rör kontroll över och koordination av viljemässiga rörelser eller b730.3 Svår nedsättning av muskelkraftsfunktioner **Mål** b440 Underlätta andningsfunktioner eller b735 Normalisera muskeltonusfunktioner eller b110 Öka medvetandefunktioner och d4 Bibehålla eller öka aktivitet och delaktighet inom området förflyttning **Specifika instruktioner** • Hjälpmedel för stående förflyttning kan endast förskrivas till barn eller ungdomar till och med 17 år. • Förskrivning förutsätter: ○ att patienten är motiverad och har möjlighet till frekvent och regelbunden användning, själv eller med hjälp av någon annan enligt förskrivarens instruktioner ○ att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt	**Kriterier** Minst ett av nedanstående kriterier krävs för förskrivning: • d415.3 Stor svårighet att bibehålla en kroppsställning (stå) • b760.2 Måttlig nedsättning av funktioner som rör kontroll över och koordination av viljemässiga rörelser • b730.3 Svår nedsättning av muskelkraftsfunktioner **Mål** d4 Bibehålla eller öka aktivitet och delaktighet inom området förflyttning och minst ytterligare ett av nedanstående mål krävs för förskrivning: • b440 Underlätta andningsfunktioner • b735 Normalisera muskeltonusfunktioner • b110 Öka medvetandefunktioner **Specifika instruktioner** • Hjälpmedel för stående förflyttning kan endast förskrivas till barn eller ungdomar till och med 17 år. • Förskrivs för målinriktad träning med regelbunden uppföljning av fysioterapeut/sjukgymnast. • Förskrivning förutsätter: ○ möjlighet till frekvent och regelbunden användning, själv eller med hjälp av någon annan enligt förskrivarens instruktioner. ○ att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

			• Hjälpmedel för stående förflyttning förskrivs för målinriktad träning med regelbunden uppföljning av fysioterapeut/sjukgymnast. Vid varaktigt behov av dokumenterad nytta av uppehållande ståträning kan förskrivningen förlängas.	
2025-09-05	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-08-28	Tränings- och ergometercyklar (ISO-kod 044803)	**Kriterier** b730.3 Svår nedsättning av muskelkraftsfunktioner eller b760.3 Svår nedsättning av funktioner för kontroll av viljemässiga rörelser **Mål** d4 Bibehålla eller öka aktivitet och delaktighet inom området förflyttning eller d5 Bibehålla eller öka aktivitet och delaktighet inom området personlig vård **Specifika instruktioner** • Förskrivning förutsätter: o att patienten är motiverad att bedriva egen eller självträning o att det finns mätbara, tidsatta mål o möjlighet till frekvent och regelbunden användning, själv eller med hjälp av någon annan enligt förskrivarens instruktioner o att träningsbehovet inte kan tillgodoses på annat sätt • Avser manuella armergometercyklar eller bencyklar/ träningsredskap med pedaler som används sittande i stol och/eller liggande i säng. Förskrivs för målinriktad träning med regelbunden uppföljning av fysioterapeut/sjukgymnast. • Elektriskt drivna cyklar/träningsredskap enligt ovan kan enbart förskrivas i syfte att möjliggöra träning vid spasticitet eller vid behov av aktivt understödd träning. Förskrivs för målinriktad träning med regelbunden uppföljning av fysioterapeut/sjukgymnast. • Innan förskrivning av elektriskt driven träningscykel påbörjas ska förskrivaren kontrollera om ett	**Kriterier** Minst ett av nedanstående kriterier krävs för förskrivning: • b730.3 Svår nedsättning av muskelkraftsfunktioner • b760.3 Svår nedsättning av funktioner för kontroll av viljemässiga rörelser **Mål** Minst ett av nedanstående mål krävs för förskrivning: • d4 Bibehålla eller öka aktivitet och delaktighet inom området förflyttning • d5 Bibehålla eller öka aktivitet och delaktighet inom området personlig vård **Specifika instruktioner** • Anvisningen avser manuella och elektriskt drivna armergometercyklar eller bencyklar/ träningsredskap med pedaler som används sittande i stol och/eller liggande i säng. • Förskrivs för målinriktad träning med regelbunden uppföljning av fysioterapeut/sjukgymnast. • Förskrivning förutsätter: o möjlighet till frekvent och regelbunden användning, själv eller med hjälp av någon annan enligt förskrivarens instruktioner. o att träningsbehovet inte kan tillgodoses på annat sätt. • Elektriskt drivna cyklar/träningsredskap enligt ovan kan enbart förskrivas i syfte att möjliggöra träning vid spasticitet eller vid behov av aktivt understödd träning. • Innan förskrivning av elektriskt driven träningscykel påbörjas ska förskrivaren kontrollera om det krävs ett godkännande från den vårdgivare som har kostnadsansvar.

			godkännande från den vårdgivare som har kostnadsansvaret för det aktuella hjälpmedlet krävs.	
2025-09-05	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-08-28	Tippbord (ISO-kod 044821)	**Kriterier** b760.3 Svår nedsättning av funktioner som rör kontroll över och koordination av viljemässiga rörelser eller b730.3 Svår nedsättning av muskelkraftsfunktioner **Mål** b440 Underlätta andningsfunktioner eller b735 Normalisera muskeltonusfunktioner eller b110 Öka medvetandefunktioner eller d4 Bibehålla eller öka aktivitet och delaktighet inom området förflyttning **Specifika instruktioner** • Förskrivning förutsätter: o möjlighet till frekvent och regelbunden användning, själv eller med hjälp av någon annan enligt förskrivarens instruktioner o att träningsbehovet inte kan tillgodoses på annat sätt o att det finns mätbara, tidsatta mål • Förskrivs för målinriktad träning med regelbunden uppföljning av fysioterapeut/sjukgymnast.	**Kriterier** Minst ett av nedanstående kriterier krävs för förskrivning: • b760.3 Svår nedsättning av funktioner som rör kontroll över och koordination av viljemässiga rörelser • b730.3 Svår nedsättning av muskelkraftsfunktioner **Mål** Minst ett av nedanstående mål krävs för förskrivning: • b440 Underlätta andningsfunktioner • b735 Normalisera muskeltonusfunktioner • b110 Öka medvetandefunktioner • d4 Bibehålla eller öka aktivitet och delaktighet inom området förflyttning **Specifika instruktioner** • Förskrivs för målinriktad träning med regelbunden uppföljning av fysioterapeut/sjukgymnast. • Förskrivning förutsätter: o möjlighet till frekvent och regelbunden användning, själv eller med hjälp av någon annan enligt förskrivarens instruktioner. o att träningsbehovet inte kan tillgodoses på annat sätt.
2025-09-05	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-08-28	Ståbarrar och ståstöd (ISO-kod 044808)	**Kriterier** b760.2 Måttlig nedsättning av funktioner som rör kontroll över och koordination av viljemässiga rörelser eller b730.3 Svår nedsättning av muskelkraftsfunktioner **Mål** b440 Underlätta andningsfunktioner eller b735 Normalisera muskeltonusfunktioner eller b110 Öka medvetandefunktioner eller	**Kriterier** Minst ett av nedanstående kriterier krävs för förskrivning: • b760.2 Måttlig nedsättning av funktioner som rör kontroll över och koordination av viljemässiga rörelser • b730.3 Svår nedsättning av muskelkraftsfunktioner **Mål** Minst ett av nedanstående mål krävs för förskrivning: • b440 Underlätta andningsfunktioner • b735 Normalisera muskeltonusfunktioner • b110 Öka medvetandefunktioner • d4 Bibehålla eller öka aktivitet och delaktighet inom området förflyttning

			d4 Bibehålla eller öka aktivitet och delaktighet inom området förflyttning **Specifika instruktioner** • Produktanvisningen avser enbart ståstöd. • Förskrivning förutsätter: ○ att patienten är motiverad ○ att det finns mätbara, tidsatta mål möjlighet till frekvent och regelbunden användning, själv eller med hjälp av någon annan enligt förskrivarens instruktioner ○ att träningsbehovet inte kan tillgodoses på annat sätt • Ståstöd kan förskrivs för målinriktad träning med regelbunden uppföljning av fysioterapeut/sjukgymnast. Se även Manuella hjälpmedel för stående förflyttning (ISO-kod: 122724) • Ståstöd med funktionalitet för passiv rörelseträning genom dynamisk rörelse (assisterat gångmönster) kan endast förskrivas till och med 17 år som uppfyller kriterier i handbok samt lokala anvisningar för Habilitering & Hälsa. Se även övergångsregler för utfasning av denna typ av ståstöd.	**Specifika instruktioner** • Produktanvisningen avser enbart ståstöd. • Förskrivs för målinriktad träning med regelbunden uppföljning av fysioterapeut/sjukgymnast. • Förskrivning förutsätter: ○ möjlighet till frekvent och regelbunden användning, själv eller med hjälp av någon annan enligt förskrivarens instruktioner. ○ att träningsbehovet inte kan tillgodoses på annat sätt. • Ståstöd med funktionalitet för passiv rörelseträning genom dynamisk rörelse (assisterat gångmönster) kan endast förskrivas till och med 17 år som uppfyller kriterier i handbok samt lokala anvisningar för Habilitering & Hälsa. Se även övergångsregler för utfasning av denna typ av ståstöd.
2025-09-05	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-08-28	Sängar och lösa sängbottnar, elektriskt reglerbara (ISO-kod: 181210)	**Kriterier** d410.3 Stor svårighet att inta eller ändra grundläggande kroppsställning och att förflytta sig från en plats till en annan såsom att rulla från ena sidan till den andra, sätta sig, lägga sig, resa sig till sittande och stående eller d5.4 Total svårighet att utföra personlig vård eller d660 Att bistå andra, avser småbarnsförälder med rörelsehinder **Mål** d410 Att inta eller ändra grundläggande kroppsställning och att förflytta sig från en plats till en annan såsom att	**Kriterier** Minst ett av nedanstående kriterier krävs för förskrivning: • d410.3 Stor svårighet att inta eller ändra kroppsställning såsom att rulla från ena sidan till den andra, lägga sig, sätta sig eller resa sig till stående. • d5.4 Total svårighet att utföra personlig vård. • d660 Att bistå andra, avser småbarnsförälder med rörelsehinder. **Mål** Minst ett av nedanstående kriterier krävs för förskrivning: • d410 Att inta eller ändra kroppsställning såsom att rulla från ena sidan till den andra, lägga sig, sätta sig eller resa sig till stående.

			rulla från ena sidan till den andra, sätta sig, lägga sig, resa sig till sittande och stående eller d5 Att själv eller med hjälp av annan person utföra personlig vård eller d660 Att bistå andra, avser småbarnsförälder med rörelsehinder **Vändsäng** **Kriterier** ... Dessutom krävs minst ett av nedanstående kriterier: **Mål** ... Dessutom krävs minst ett av nedanstående mål:	• d5 Att själv eller med hjälp av annan person utföra personlig vård • d660 Att bistå andra, avser småbarnsförälder med rörelsehinder **Vändsäng** **Kriterier** ... Dessutom krävs minst ett av nedanstående kriterier för förskrivning: **Mål** ... Dessutom krävs minst ett av nedanstående mål för förskrivning:
2025-09-05	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-08-28	Stödstrumpor och kompressionsstrumpor för armar och ben och andra delar av kroppen (kompressionsplagg) (ISO-kod 040606) och Luftfyllda klädesplagg och kompressionsutrustningar för cirkulationsproblem (ISO-kod 040609)	**Förskrivare** ... Förskrivare vid lymfödem: Läkare Lymfterapeut (legitimerade hälso- och sjukvårdspersonal med 7,5hp inom lymfterapi) i samråd med läkare	**Förskrivare** ... Förskrivare vid lymfödem: Läkare Lymfterapeut (legitimerade hälso- och sjukvårdspersonal med vidareutbildning inom lymfterapi) i samråd med läkare
2025-09-05	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-08-28	Ledstänger (ISO-kod: 181803)		*Anvisningen tas bort då sortimentet omfattas av anvisning Stödräcken och handtag (ISO-kod: 1818). Se raden under.*
2025-09-05	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-08-28	Sidoskenor att fästa på sängar (ISO-kod: 181226)	**Sidoskenor att fästa på sängar (ISO-kod: 181226)** **Kriterier** d410.2 Måttlig svårighet att inta eller ändra grundläggande kroppsställning och att förflytta sig från en plats till en annan såsom att rulla från ena sidan till den andra, sätta sig eller lägga sig, resa sig till sittande och stående.	**Stödräcken och handtag (ISO-kod: 1818)** Anvisningen omfattar: 18 18 03 Ledstänger 18 18 10 Löstagbara stödskenor och handtag **Kriterier**

			Mål d410 Att inta eller ändra grundläggande kroppsställning och att förflytta sig från en plats till en annan såsom att rulla från ena sidan till den andra sätta sig eller lägga sig, resa sig till sittande och stående **Specifika instruktioner** • Redogörelse för regelverk angående...	d410.2 Måttlig svårighet att inta eller ändra kroppsställning såsom att rulla från ena sidan till den andra, lägga sig, sätta sig eller resa sig till sittande och stående. **Mål** d410 Att inta eller ändra kroppsställning såsom att rulla från ena sidan till den andra, lägga sig, sätta sig eller resa sig till stående **Specifika instruktioner** • Avser hjälpmedel att montera på säng eller sittmöbel alternativt fästs mot vägg, golv eller tak utan att det monteras med skruvar eller liknande. • Redogörelse för regelverk angående...
2025-09-04	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-08-28	Ståbarrar och ståstöd (ISO-kod:044808)	**Specifika instruktioner** • .... • Ståstöd med funktionalitet för passiv rörelseträning genom dynamisk rörelse (assisterat gångmönster) kan endast förskrivas till och med 17 år som uppfyller kriterier i handbok samt lokala anvisningar för Habilitering & Hälsa.	**Specifika instruktioner** • .... • Ståstöd med funktionalitet för passiv rörelseträning genom dynamisk rörelse (assisterat gångmönster) kan endast förskrivas till och med 17 år som uppfyller kriterier i handbok samt lokala anvisningar för Habilitering & Hälsa. Se även övergångsregler för utfasning av denna typ av ståstöd.
2025-09-01	Hälso-och sjukvårdsutvecklings direktör och av VästKoms direktör i februari 2025. Båda i enlighet med ledningsrådets ställningstagande	På- och avklädningskrokar/-pinnar (ISO-kod: 090912) och Knappknäppare (ISO-kod:090918)		*Båda dessa anvisningar tas bort då produkterna övergår till egenansvar.*
2025-09-01	Hälso-och sjukvårdsutvecklings direktör och av VästKoms direktör i februari 2025. Båda i enlighet med	Hjälpmedel för att ta på strumpor och strumpbyxor (ISO-kod: 090903)	**Hjälpmedel för att ta på strumpor och strumpbyxor (ISO-kod: 090903)** **Förskrivare** Arbetsterapeut Fysioterapeut/sjukgymnast	**Hjälpmedel för att ta på och av kläder (ISO-kod: 090903)** **Förskrivare** Arbetsterapeut Fysioterapeut/sjukgymnast Sjuksköterska

	ledningsrådets ställningstagande		Sjuksköterska (endast strumppådragare till förskriven kompressionsstrumpa) **Kriterier** d5402.2 Måttlig svårighet att sätta på sig sockor och strumpor **Mål** d5402 Att självständigt sätta på sig sockor och strumpor	**Kriterier** d5402.2 Måttlig svårighet att sätta på sig och ta av sig kompressionsstrumpor **Mål** d5402 Att sätta på sig och ta av sig kompressionsstrumpor **Specifika instruktioner** • Avser strumppådragare och strumpavdragare som används till kompressionsstrumpor. • Strumppådragare och strumpavdragare att använda till ”vanliga” strumpor kan inte förskrivas.
2025-08-11	Beredningsgrupp LMN 2024-02-20	Inhalatorer (ISO-kod 040306)	Hyperton koksaltslösning beställs via Sesam LMN.	Hyperton koksaltslösning och spacer beställs via Sesam LMN.
2025-07-01	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-06-10	Däck och hjul till rullstolar (ISO-kod: 122421)	**Förskrivare** Arbetsterapeut **Kriterier** e1201.2 Måttligt hinder vid användning av stödjande produkter avseende rullstol **Mål** d460 Att röra sig omkring på olika platser **Specifika instruktioner** • Avser tillbehör till manuell rullstol eller eldriven rullstol och som inte är av samma fabrikat som rullstolen, såsom drivringar, ekerskydd, länkhjul och däck. • Kan förskrivas när fabrikatsbundna produkter inte uppfyller behoven.	**Förskrivare** Arbetsterapeut Fysioterapeut/sjukgymnast **Kriterier** d465.2 Måttligt hinder att förflytta sig med hjälp av rullstol **Mål** d465 Att förflytta sig med hjälp av rullstol **Specifika instruktioner** • Avser tillbehör till manuell rullstol eller eldriven rullstol och som inte är av samma fabrikat som rullstolen, såsom drivringar, ekerskydd, hjul och däck. • Däck och hjul kan förskrivas när fabrikatsbundna produkter inte uppfyller behoven. • Hjul som monteras på rullstolen för att lyfta upp länkhjulen ska användas regelbundet minst en gång/vecka, i genomsnitt under året.
2025-06-26	Hälso- och sjukvårdsdirektören 2022-05-24	Blodanalysmateriel (pulsoximeter) (ISO-kod: 042412)	**Kostnadsansvar** Sjukhus	**Kostnadsansvar** Sjukhusförvaltning eller regional primärvård beroende av vilken vårdnivå som har behandlingsansvaret för aktuell funktionsnedsättning. *(Handboken uppdateras i enlighet med beslutet från 2022)*
2025-06-19	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-06-10	Tippbord (ISO-kod: 044821) Manuella hjälpmedel för stående förflyttning (ISO-kod: 122724)	**Specifika instruktioner** ...Kan endast förskrivas under aktiv målinriktad träningsperiod...	**Specifika instruktioner** ...Förskrivs för målinriktad träning med regelbunden uppföljning av fysioterapeut/sjukgymnast...

		Ståbarrar och ståstöd (ISO-kod:044808) Tränings- och ergometercyklar (ISO-kod: 044803)		
2025-06-02	Hälso- och sjukvårdsutvecklingsdirektör 2025-05-09. I enlighet med ledningsrådets ställningstagande	Andning och cirkulation		*Ny anvisning:* **Respiratorer; adaptiv servoventilator (ISO-kod 040312)**
2025-05-30	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2023-04-04	Personliga nödlarmssystem (påkallningslarm) (anfallslam vid epilepsi) (apnélarm) (ISO-kod 222906)		**Specifika instruktioner** • **...** • Innan förskrivning kontrollera innehav av andra larm (även inom socialtjänstens område) och i så fall samordna om funktionalitet.
2025-05-23	Samverkans-funktionen 2025-05-22	Manuella tvåhjulsdrivna rullstolar (ISO-kod: 122203)		**Uppresningsrullstolar** ... **Specifika instruktioner** Finns inget upphandlat sortiment, beställs via konsulent efter särskild prövning hos kostnadsansvarig. *(Ny punkt)*
2025-05-16	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-04-24	Alla anvisningar för lyftar och i anvisningen för lyftselar		**Specifika instruktioner** Processtöd inför förskrivning av lyftar och lyftselar (utskriftsversion) är ett stöd för förskrivare. Det finns också i ett format anpassat till mobiltelefon och surfplatta Processtöd inför förskrivning av lyftar och lyftselar. *(Ny punkt)*
2025-05-09	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-04-24	Motordrivna rullstolar (ISO-kod:1223)	**Utvärdering och uppföljning** Checklista för uppföljning av förskrivning av motordriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat Utvärdering och uppföljning ska följa den modell som finns i handbokens riktlinjer gällande följa upp och utvärdera funktion och nytta	**Utvärdering och uppföljning** Bedöm lämpligt intervall för uppföljning utifrån den riskbedömning som gjorts, dock minst var 18:e månad. Checklista för uppföljning av förskrivning av motordriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat Utvärdering och uppföljning ska följa den modell som finns i handbokens riktlinjer gällande följa upp och utvärdera funktion och nytta
2025-04-11	Samverkans-funktionen 2025-04-08	Brytare för elektriska anordningar (ISO-kod: 241309) Under		Observera att det för detta hjälpmedel finns anvisningar under flera produktområden, där till exempel förskrivare, kriterier och mål skiljer sig åt.

		rörelse respektive Kommunikation och kognition		
2025-04-11	Samverkans-funktionen 2025-04-08	Stödkäppar (ISO-kod: 120303) Armbågskryckor (ISO-kod: 120306) Under Rörelse respektive Syn		Observera att det för detta hjälpmedel finns anvisningar under flera produktområden, där till exempel förskrivare, kriterier och mål skiljer sig åt.
2025-04-11	Samverkans-funktionen 2025-04-08	Ur och klockor (ISO-kod: 222803) och Ljuddisplayer (ISO-kod: 223907) Under Kommunikation och kognition, Dövblindhet respektive Syn		Observera att det för detta hjälpmedel finns anvisningar under flera produktområden, där till exempel förskrivare, kriterier och mål skiljer sig åt.
2025-03-19 till och med 2025-03-27	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2025-03-06	Alla anvisningar		**ICF** I de flesta anvisningar används hälsotillstånd, enligt ICF-klassifikationen, för att beskriva kriterier och mål. Här finns mer information om ICF.
2025-03-05	Hälso-och sjukvårdsutvecklings direktör och av VästKoms direktör i februari 2025. Båda i enlighet med ledningsrådets ställningstagande	Hud och sår		*Ny anvisning:* **Häl-, tå- och fotskydd (ISO-kod:090621)**
2025-02-25	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, Hälso- och sjukvård, 2025-01-21	Sängar och lösa sängbottnar, elektriskt reglerbara (ISO-kod: 181210)	**Särskilda instruktioner** Biståndsbedömt särskilt boende och dagverksamhet ska vara grundutrustat enligt verksamhetens syfte.	*Den texten är borttagen, ersatt av en länk till "Andra vägar till hjälpmedel" (se ändring 2025-01-27)*
2025-02-25	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, Hälso-	Personliga nödlarmssystem (påkallningslarm)	**Särskilda instruktioner** Biståndsbedömt särskilt boende, dagverksamhet och daglig verksamhet ska vara grundutrustat enligt	*Den texten är borttagen, ersatt av en länk till "Andra vägar till hjälpmedel" (se ändring 2025-01-27)*

	och sjukvård, 2025-01-21	(ISO-kod 222906)	verksamhetens syfte.	
2025-02-25	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, Hälso- och sjukvård, 2025-01-21	Mobila lyftar för överflyttning av en sittande person med hjälp av slingsäten (ISO-kod: 123603) Stationära fristående lyftar (ISO-kod: 123618) Stationära lyftar monterade på väggar, golv och/eller tak (ISO-kod: 123612) Vridplattor (Vändskivor) (ISO-kod: 123106) Överflyttningsplattformar (ISO-kod: 123121)	**Särskilda instruktioner** Observera att biståndsbedömt särskilt boende och dagverksamhet samt skola ska vara grundutrustat enligt verksamhetens syfte.	*Den texten är borttagen, ersatt av en länk till "Andra vägar till hjälpmedel" (se ändring 2025-01-27)*
2025-02-25	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, Hälso- och sjukvård, 2025-01-21	Drivaggregat för manuella rullstolar (ISO-kod:122409) Hjälpmedel för glidning och vändning (ISO-kod: 123103) Uppresningsbälten och västar (ISO-kod: 123115)	**Särskilda instruktioner** Observera att biståndsbedömt särskilt boende och dagverksamhet samt skola ska vara grundutrustat enligt verksamhetens syfte.	*Den texten är borttagen, ersatt av en länk till "Andra vägar till hjälpmedel" (se ändring 2025-01-27)*
2025-02-24	Ledningsrådet för hjälpmedel, 2025-02-04	Anvisningar med kostnadsansvar "Sjukhus"	**Kostnadsansvar** Sjukhus	**Kostnadsansvar** Sjukhusförvaltning *(De anvisningar som använt begreppen sjukhus eller länssjukvård under förskrivare och/eller under specifika instruktioner har också justerats till sjukhusförvaltning när det bedömts bli tydligare.)*
2025-02-21	Hälso- och sjukvårdvårdsutvecklingsdirektören december 2023	Mätning av fysiska, fysiologiska och biokemiska funktioner		*Ny anvisning:* **Andningsluftsmätare, digital-PEF (ISO-kod:040330)**
2025-02-14	Hörsel-	Kommunikationsförst	**Kommunikationsförstärkare (ISO-kod: 222106)**	**Hörförstärkare (ISO-kod: 220606)**

	verksamheterna i Västra Götaland	ärkare (ISO-kod: 222106)	**Specifika instruktioner** • Kommunikationsförstärkare kan förskrivas till patient med hörselnedsättning som har behov av att kunna uppfatta tal och kunna föra samtal med en eller flera personer.	**Specifika instruktioner** • Hörförstärkare kan förskrivas till patient med hörselnedsättning som har behov av att kunna uppfatta tal och kunna föra samtal med en eller flera personer. • Förskrivs till patienter med måttlig eller svår hörselnedsättning, till exempel vid finmotoriska svårigheter. Reglagen är stora, lätthanterliga och väl synliga.
2025-02-14	Hörsel-verksamheterna i Västra Götaland	Kroppsburna hörapparater (ISO-kod: 220606)		Anvisningen har tagits bort, omfattas nu av Hörförstärkare.
2025-01-31	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, Hälso- och sjukvård, 2025-01-21	Övre extremitetsortoser (ISO-kod: 0606)	**Specifika instruktioner** • Arbete, sport, hobby och motion omfattas inte av hälso- och sjukvårdens ansvar.	**Specifika instruktioner** • Epikondylitband/-bandage kan inte förskrivas. • Arbete, sport, hobby och motion omfattas inte av hälso- och sjukvårdens ansvar.
2025-01-29	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, Hälso- och sjukvård, 2025-01-21	Hjälpmedel för att bevara hud och vävnad intakt vid liggande; Madrass och punktavlastning (ISO-kod 043306)	**Specifika instruktioner** • Avser förskrivning av madrass eller produkt för punktavlasting i liggande. • Samråd ska ske med arbetsterapeut och eller fysioterapeut/sjukgymnast: ○ när kombination sker med personligt förskriven säng ○ när sängens funktion påverkas av madrassen och ○ om förflyttningssituationen i eller till och från sängen påverkas.	**Specifika instruktioner** • Avser förskrivning av madrass eller produkt för punktavlasting i liggande. • Processtöd inför förskrivning av madrass är ett stöd för förskrivare. Det finns också i ett format anpassat till mobiltelefon och surfplatta Processtöd inför förskrivning av madrass. • Samråd ska ske med arbetsterapeut och eller fysioterapeut/sjukgymnast: ○ när kombination sker med personligt förskriven säng ○ när sängens funktion påverkas av madrassen och ○ om förflyttningssituationen i eller till och från sängen påverkas.
2025-01-27	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, Hälso- och sjukvård, 2025-01-21	Samtliga anvisningar		*Lagt till rubrik "Andra vägar till hjälpmedel" och under den en länk till sidan andra vägar till hjälpmedel i riktlinjerna samt texten:* Riktlinjer i Handboken gällande andra vägar till hjälpmedel för information om bland annat egenansvar, grundutrustning och hjälpmedel i arbetslivet.
2024-12-30	Hälso-och sjukvårdsutvecklings	Eldrivna rullstolar med manuell styrning	Anvisningarna Eldrivna rullstolar med manuell styrning (ISO-kod: 122303) och Eldrivna rullstolar med	Motordrivna rullstolar (ISO-kod: 1223). *Ny anvisning, se skrivningen längre ner i dokumentet.*

	direktör, 2024-12-20. I enlighet med ledningsrådets ställningstagande.	(ISO-kod 122303) och Eldrivna rullstolar med elektronisk styrning (ISO-kod 122306)	elektronisk styrning (ISO-kod: 122306). Har slagit ihop till en anvisning. *Se tidigare skrivning längre ner i dokumentet (manuell styrning och elektronisk styrning)*	*(Eldrivna rullstolar med manuell styrning (ISO-kod 122303) och Eldrivna rullstolar med elektronisk styrning (ISO-kod 122306) tas bort)*
2024-12-27	Dövblindhetsteam	Bokstöd och bokhållare (ISO-kod 223015)	**Bokstöd och bokhållare (ISO-kod 223015)**	Anvisningen har tagits bort, produkterna övergår till egenansvar.
2024-12-23	Hörsel-verksamheterna i Västra Götaland	Telefoner för fasta nät (ISO-kod: 222403)	**Telefoner för fasta nät (ISO-kod: 222403)** ... **Specifika instruktioner** • Förskrivning sker vid särskild enhet inom Hörselverksamheten, Habilitering & Hälsa. • Tilläggsutrustning till fast telefoni, kan vara att koppla telefonsamtalet till hörapparater via telespole. • Förskrivningen avser telefoner med bildöverföring såväl för den som ringer som den uppringda. Bildöverföringen kan kombineras med text och ljud. • Applikation eller texttelefonprogram förskrivs till egen dator, surfplatta eller smart mobiltelefon, om patienten inte har något av ovanstående kan även texttelefon förskrivas. • Hjälpmedlet kompletteras vid behov med förskrivning av varseblivningshjälpmedel.	**Multifunktionella kommunikationssystem (ISO-kod: 222404)** ... **Specifika instruktioner** • Förskrivning sker vid särskild enhet inom Hörselverksamheten, Habilitering & Hälsa. • Förskrivningen avser telefoner med bildöverföring såväl för den som ringer som den uppringda. Bildöverföringen kan kombineras med text och ljud. • Applikation eller texttelefonprogram förskrivs i första hand till egen dator, surfplatta eller smart mobiltelefon • Hjälpmedlet kompletteras vid behov med förskrivning av varseblivningshjälpmedel.
2024-12-23	Hörsel-verksamheterna i Västra Götaland	Signalenheter (ISO-kod: 222704)	**Signalenheter (ISO-kod: 222704)**	**Signalenheter (ISO-kod: 222903)**
2024-12-23	Hörsel-verksamheterna i Västra Götaland	Ljudstimulatorer (ISO-kod: 042715)	**Ljudstimulatorer (ISO-kod: 042715)**	**Hjälpmedel för stimulering av sinnen med ljud (ISO-kod: 042806)**
2024-12-23	Hörsel-verksamheterna i Västra Götaland	Larm som varnar för nödsituationer i närmiljön (ISO-kod: 222727)	**Larm som varnar för nödsituationer i närmiljön (ISO-kod: 222727)**	**Larm som varnar för nödsituationer i närmiljön (ISO-kod: 222909)**
2024-12-23	Hörsel-verksamheterna i Västra Götaland	Hörslingeenheter (ISO-kod: 221830) Radiosändningssystem (ISO-kod: 221824)	**Hörslingeenheter (ISO-kod: 221830)** respektive **Radiosändningssystem (ISO-kod: 221824)**	Tidigare anvisningar slås samman till en ny ISO-kod med ny benämning. Innehållet är oförändrat. **Ljudöverföringssystem för hörapparater (ISO-kod: 220625)**

2024-12-20	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, Hälso- och sjukvård, 2024-12-05	Hjullyftar för överflyttning av en stående person (ISO-kod:123604)	**Specifika instruktioner** • Oavsett om omvårdnadssituationen är tung och komplex kan personlyft inte förskrivas om arbetsterapeut eller fysioterapeut/sjukgymnast bedömer att annan överflyttningsteknik/annat hjälpmedel bättre svarar mot patientens behov. • Observera att biståndsbedömt särskilt boende och dagverksamhet samt skola ska vara grundutrustat enligt verksamhetens syfte. • Lyftsele från samma tillverkare som av lyft ska användas.	**Specifika instruktioner** • Oavsett om omvårdnadssituationen är tung och komplex kan personlyft inte förskrivas om arbetsterapeut eller fysioterapeut/sjukgymnast bedömer att annan överflyttningsteknik/annat hjälpmedel bättre svarar mot patientens behov. • Lyftsele från samma tillverkare som av lyft ska användas.
2024-12-17	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, Hälso- och sjukvård, 2024-12-05	Kalendrar och tidtabeller (ISO-kod: 222806)		En ny punkt under rubriken *Särskilda instruktioner* • Processtöd inför förskrivning av kalendrar och tidtabeller är ett stöd för förskrivare. Det finns också i ett format anpassat till mobiltelefon och surfplatta Processtöd inför förskrivning av kalendrar och tidtabeller (format anpassat till mobiltelefon och surfplatta).
2024-12-11	Ledningsrådets presidium	Nutrition och sondmatningstillbehör/Kontantbidrag för glutenfri kost	För barn under 16 år med fastställd diagnos som kräver behandling med glutenfri kost kan ett kontantbidrag förskrivas.	För barn under 16 år som är folkbokförda i Västra Götaland med fastställd diagnos som kräver behandling med glutenfri kost kan ett kontantbidrag förskrivas.
2024-11-19	Beredningsgrupp LMN	Blås- och tarmdysfunktion/förskrivning till barn med blås- och tarmdysfunktion	▪ Till barn som har en sjukdom eller funktionsnedsättning som medför en ökad förbrukning av blöjor, rekommenderas att den uppskattade merförbrukningen förskrivs. Behovet av förskrivning för merförbrukningen kan efter bedömning fortsätta till och med 5 års ålder. Därefter görs en bedömning om hela förbrukningen till dessa barn ska förskrivas.	▪ Till barn som har en diagnos eller behandling som påverkar blås och tarmfunktion som gör att förbrukningen av blöjor ökar, rekommenderas att den uppskattade merförbrukningen förskrivs (Normalförbrukningen är ca 5 byten per dygn). Behovet av förskrivning för merförbrukningen kan efter bedömning fortsätta till och med 5 års ålder. Efter utredning och bedömning kan dessa barn från 5 års ålder få inkontinensskydd förskrivna som täcker hela dygnsbehovet.
2024-10-28	Samverkansfunktionen	Nutritionspumpar (ISO-kod: 150990)	Anvisningen omfattar även tillbehör inom ISO-kod 150930 Tillförselsystem för enteral näringstillförsel. **Beställningssystem** WebSesam SesamLMN	Aggregat och andra tillbehör förskrivs enligt anvisningen Sondmatningstillbehör (ISO-kod 150930). **Beställningssystem** WebSesam

2024-10-08	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, Hälso- och sjukvård	Samtliga anvisningar för hjälpmedel som försörjs av HMC eller LMN		Ny rubrik och länk, beroende på från var hjälpmedlet försörjs. **Sortiment på Hjälpmedelscentralen** (länk till HMC:s sida för sortiment) **Sortiment på LMN** (länk till LMN:s sida för sortiment) **Sortiment på LMN och Hjälpmedelscentralen** (länk till LMN:s och HMC:s sida för sortiment)
2024-10-16	Hälso-och sjukvårdsutvecklingsdirektör, 2024-10-13 och av VästKoms direktör 2024-10-03. Båda i enlighet med ledningsrådets ställningstagande	Hud och sår		Ny anvisning: *Hjälpmedel för att bevara hud och vävnad intakt vid liggande; Automatiserad lägesändring (ISO-kod 043306)*
Från och med 2024-09-26	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, Hälso- och sjukvård och Beredningsgrupp LMN	Samtliga anvisningar med rubriken "Anvisningar"	**Anvisningar** (rubrik i anvisningar)	**Specifika instruktioner** (rubrik i anvisningar)
2024-09-06	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, Hälso- och sjukvård 2024-08-29	Sittdynor och underlägg (ISO-kod: 122506)	**Kort tids sittande, positionerande, mindre tryckfördelande** **Längre tids sittande, positionerande, mer tryckfördelande** **Förhöjande dynor, kildynor, utjämningsskivor**	**Positionerande (och viss tryckfördelning)** **Positionerande och tryckfördelande** **Förhöjande dynor och kildynor** (samma kriterier och mål men uppdelat på två rubriker) **Utjämningsskivor** (samma kriterier och mål men uppdelat på två rubriker)
2024-05-31	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, Hälso- och sjukvård 2024-05-17	Ur och klockor (ISO-kod: 222803)		**Antal utrustningar** Bedömer förskrivare att det finns behov av visuella timers med olika tidsintervall kan flera timers förskrivas utan särskild prövning hos kostnadsansvarig. Att använda en timer med reglerbart tidsintervall ska ha uteslutits.

2024-05-10	Samverkansfunktionen	Penisprotes (ISO-kod: 0630)	**Kriterier** s6305 Avsaknad av penis efter könsbyte	**Kriterier** s6305 Avsaknad av penis efter könskorrigerande behandling
2024-04-19	Hälso-och sjukvårdsutvecklingsdirektör, 2024-04-16	Luftfyllda klädesplagg och kompressionsutrustningar för cirkulationsproblem (ISO-kod 040609)	**Förskrivare** Läkare Vid lymfödem även fysioterapeut/sjukgymnast i samråd med läkare	**Förskrivare** Läkare Lymfterapeut (legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal med 7,5hp inom lymfterapi) Fysioterapeut/sjukgymnast med medicinskt underlag från läkare Sjuksköterska med medicinskt underlag från läkare
2024-04-19	Hälso-och sjukvårdsutvecklingsdirektör, 2024-04-16	Stödstrumpor och kompressionsstrumpor för armar och ben och andra delar av kroppen (kompressionsplagg) (ISO-kod 040606)	**Förskrivare** Läkare Arbetsterapeut, fysioterapeut/sjukgymnast eller sjuksköterska med medicinskt underlag av läkare	**Förskrivare** Läkare Arbetsterapeut i samråd med läkare Fysioterapeut/sjukgymnast i samråd med läkare Sjuksköterska i samråd med läkare **Vid lymfödem:** Läkare Lymfterapeut (legitimerade hälso- och sjukvårdspersonal med 7,5hp inom lymfterapi) i samråd med läkare
2024-04-11	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, Hälso- och sjukvård 2024-04-09	Drivaggregat för manuella rullstolar Eldrivna rullstolar med manuell direktstyrning Eldrivna rullstolar med elektronisk styrning	**Anvisningar** • Processtöd inför förskrivning av Eldriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat är ett stöd för förskrivare*. Länk till dokumentet.*	**Anvisningar** • Processtöd inför förskrivning av Eldriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat är ett stöd för förskrivare*. Länk till dokumentet.* Det finns också i ett format anpassat till mobiltelefon och surfplatta Processtöd inför förskrivning av Eldriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat. *Länk till dokumentet.*
2024-03-28	Hälso-och sjukvårdsutvecklingsdirektör, 2024-03-01 och av VästKoms direktör 2024-03-08. Båda i enlighet med ledningsrådets ställningstagande	Produktområde Nutrition och sondmatnings-tillbehör		Nya anvisningar *(anpassning till nuvarande handbok, tidigare ingått i handbok för nutrition inom LMN)*. • **Förtjockningsmedel (ISO-kod 159094)** • **Komjölksproteinfri formula, fria aminosyror och komjölksproteinfri formula, hydrolyserat protein/MCT** • **Kosttillägg (ISO-kod 159092) och berikningsprodukter (ISO-kod 159091)** • **Metabola produkter (ISO-kod 159097)** • **Proteinreducerade produkter**

				• **Sondmatningstillbehör (ISO-kod 150930)** • **Sondnäring (ISO-kod 159093)** • **Specialprodukter**
2024-03-26	Samverkansfunktionen, 2024-03-26	Blås- och tarmfunktion		**Anvisning** *(Tillägg)* • … • För förskrivning av inkontinenslarm finns en specifik anvisning Inkontinenslarm (ISO-kod: 093109)
2024-03-26	Ledningsrådet för hjälpmedel	Inkontinenslarm (ISO-kod 093109)		Ny anvisning *(anpassning till nuvarande handbok, tidigare ingått i handbok för blås- och tarmdysfunktion inom LMN)*. **Inkontinenslarm (ISO-kod 093109)**
2024-03-01	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2023-04-04	Stimulatorer för smärtlindring (ISO-kod 042901)		**Anvisningar** *(Tillägg)* • … • Observera att NMES förskrivs enligt produktanvisning Muskelstimulatorer som inte används som ortoser, NMES (ISO-kod:042709).
2024-03-01	Hälso-och sjukvårdsutvecklingsdirektör, 2023-08-11 efter ställningstagande i ledningsrådet för hjälpmedel	Muskelstimulatorer som inte används som ortoser, NMES (ISO-kod 042709)		**Ny anvisning**
2024-02-28	Ledningsgrupp inom synverksamheten 2024-02-12, avstämt med Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård 2024-02-27	Förstorande Videosystem (ISO-kod 220318)	**Anvisningar** • Avser stationära och portabla (7 tums skärm) förstorande videosystem inklusive enhet som kopplas till dator. Andra förstoringshjälpmedel inom grupp 220309 ska ha provats och bedömts inte vara tillräckliga. • Avser även stationära videosystem med Text-till-Talfunktion. Andra förstoringshjälpmedel inom grupp 220309 och 220318 ska ha provats och bedömts inte vara tillräckliga för att uppnå en god läsförmåga. • Avser portabla elektroniska förstoringsglas (upp till 5 tums skärm). Andra förstoringshjälpmedel inom grupp 220309 ska ha provats och bedömts inte vara	**Anvisningar** • Avser portabla elektroniska förstoringsglas (5-10 tums skärm). Andra förstoringshjälpmedel inom grupp 220309 ska ha provats och bedömts inte vara tillräckliga. • Avser stationära och portabla (12,5 tums skärm) förstorande videosystem inklusive enhet som kopplas till dator. Andra förstoringshjälpmedel inom grupp 220309 ska ha provats och bedömts inte vara tillräckliga. • Avser även stationära videosystem med Text-till-Talfunktion. Andra förstoringshjälpmedel inom grupp 220309 och 220318 ska ha provats och bedömts inte vara tillräckliga för att uppnå en god läsförmåga.

			tillräckliga.	
2024-02-28	Ledningsrådet för hjälpmedel 2022-06-07	Diabeteshjälpmedel		**Anvisningar** *(Tillägg)* • … • Förskrivning av digital glukosmätare för egenmonitorering ska följa regional medicinsk riktlinje för egenmonitorering. • Information om hur du som förskrivare praktiskt ska göra vid förskrivning av digital glukosmätare finns på Hjälpmedelscentralens webbplats, eller direkt via denna länk. • Övergripande information om egenmonitorering finns här, specifik information för Närhälsan finns här.
2024-02-26	Hälso-och sjukvårdsutvecklings direktör, 2022-09-22 och av VästKoms direktör 2022-11-09. Båda i enlighet med ledningsrådets ställningstagande	Hjälpmedel för minnesstöd (222726)		**Medicindosett med tidspåminnare** *(ny rubrik)* **Läkemedelsautomat för användning i hemmet** **Förskrivare** Läkare verksam på sjukhus och regional primärvård Sjuksköterska verksam på sjukhus, i regional primärvård och i kommunal primärvård **Kriterier** Minst ett av nedanstående kriterier: • b144.2 Måttlig nedsättning av minnesfunktioner • b117.2 Måttlig nedsättning av intellektuella funktioner som medför svårigheter att hantera sina läkemedel • b164.2 måttlig nedsättning av högre kognitiva funktioner som medför svårigheter att hantera sina läkemedel **Mål** d57020 Att kunna hantera mediciner och följa hälsoråd **Anvisning** • Läkemedelsautomat för användning i hemmet kan förskrivas till patient med minnesproblem och/eller kognitiva besvär när medicindosett med tidspåminnare inte bedöms tillräcklig. • Patienten ska med hjälpmedlet bli självständig kring

				sin läkemedelshantering, även om regelbundna kontroller kan behövas. • Samråd ska ske innan förskrivning om patientens vård- och omsorgsinsatser involverar olika huvudmän. • Observera att läkemedelsautomat ställer krav på IT-miljö och arbetssätt. Beslut om detta fattas av respektive huvudman, är du osäker på om läkemedelsautomat går att förskriva till din patient kontakta din chef. Information om hur du som förskrivare praktiskt ska göra finns på Hjälpmedelscentralens webbplats, eller direkt via denna länk.
2024-02-02	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, Hälso- och sjukvård 2024-02-02 (via mejl)	Drivaggregat för manuella rullstolar Eldrivna rullstolar med manuell direktstyrning Eldrivna rullstolar med elektronisk styrning		**Anvisningar** • Processtöd inför förskrivning av Eldriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat är ett stöd för förskrivare*. Länk till dokumentet.* Länk till nytt dokument *Medicinskt underlag eldriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat.* **Utvärdering och uppföljning** Länk till nytt dokument *Checklista för uppföljning av förskrivning av eldriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat*
2024-01-30	Beredningsgrupp Handbok & Sortiment, Hälso- och sjukvård 2023-01-31 på uppdrag av hörselverksamheten	220606 Kroppsburna hörapparater 220612 I-örat-hörapparater 220615 Bakom-örat-hörapparater	**Patientens ansvar** Batterier betalas av patienten efter utprovningsperioden. Barn och ungdomar får batterier från hörselvården till och med 19 år.	**Patientens ansvar** Under ställningstagande om hörhjälpmedel får patienten ta beslut om hen önskar hörapparat med eller utan uppladdningsbara batterier. Vid val av hörapparat med uppladdningsbara batterier betalar patienten ett engångsbelopp. Vid val av hörapparat med ”icke-uppladdningsbara” batterier bekostar patienten batterierna själv.
2024-01-17	Hälso-och sjukvårdsutvecklings direktör, 2024-01-16 i enlighet med ledningsrådets ställningstagande	042409 Blodtrycksmätare	**Kriterier** b469.1 Nedsatt övriga funktioner och förnimmelse i hjärt-/kärlsystemet och andningssystemet, andra specificerade och ospecificerade (specialistmödravård, psykiatri affektiva sjukdomar)	**Kriterier** b469.1 Nedsatt övriga funktioner och förnimmelse i hjärt-/kärlsystemet och andningssystemet, andra specificerade och ospecificerade (För patienter inom följande medicinska områden: mödravård, psykiatri, njurmedicin, hjärta- och kärl, endokrinologi, ögon, pulmonologi, onkologi och transplantation, där det finns ett behov av att kontrollera blodtryck under en avgränsad period)

			Mål b469.1 Nedsatt övriga funktioner och förnimmelse i hjärt-/kärlsystemet och andningssystemet, andra specificerade och ospecificerade (specialistmödravård, psykiatri affektiva sjukdomar)	**Mål** b469.1 Nedsatt övriga funktioner och förnimmelse i hjärt-/kärlsystemet och andningssystemet, andra specificerade och ospecificerade (För patienter inom följande medicinska områden: mödravård, psykiatri, njurmedicin, hjärta- och kärl, endokrinologi, ögon, pulmonologi, onkologi och transplantation, där det finns ett behov av att kontrollera blodtryck under en avgränsad period)
2024-01-08	Hälso-och sjukvårdsutvecklings direktör, 2023-11-27 och VästKoms styrelse 2023-12-12			Den gemensamma handboken för personliga hjälpmedel och förbrukningsartiklar publiceras för första gången. Publiceras på Vårdsamverkans webbplats.

Reviderad anvisning för Drivaggregat för manuella rullstolar (ISO-kod 122409) *(från och med 2025-10-31)*

Förskrivare
Arbetsterapeut

Patientstyrda
Kriterier
Nedanstående beskrivna svårigheter ska vara av bestående eller varaktig art.
Vid förskrivning för användning inomhus krävs båda två kriterierna:

- d450.4 Total svårighet att gå inomhus
- d465.4 Total svårighet att förflytta sig med hjälp av utrustning (gånghjälpmedel och manuell rullstol) inomhus

Vid förskrivning för användning utomhus krävs båda två kriterierna:

- d450.3 Stor svårighet att gå utomhus
- d465.3 Stor svårighet att förflytta sig med hjälp av utrustning (gånghjälpmedel och manuell rullstol) utomhus

Mål
Drivaggregatet ska på ett påtagligt sätt öka patientens självständighet i aktiviteter i dagliga livet.
Vid förskrivning för användning inomhus krävs minst ett av nedanstående mål:

- d4600 Att röra sig självständigt inom hemmet.
- d4601 Att röra sig självständigt inom andra byggnader än hemmet (avser barn och ungdomar i förskola/skola upp till och med gymnasienivå)

Vid förskrivning för användning utomhus krävs minst ett av nedanstående mål:

- d460 Att röra sig omkring på olika platser självständigt för att d620 Skaffa varor och tjänster som krävs för det dagliga livet
- d460 Att röra sig omkring på olika platser självständigt för att d999 Engagera sig/delta i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv.

”Samhällsgemenskap” är bland annat att engagera sig i aspekter av samhällsgemenskap såsom att engagera sig i organisationer och föreningar.
”Socialt liv” är aktiviteter som innehåller interaktion och gemenskap med andra människor.
”Medborgerligt liv” är bland annat att vara involverad i medborgerligt socialt, politiskt och statligt liv. Omfattar inte att ha ett arbete.

Specifika instruktioner

Bokstäverna möjliggör hänvisning från processtödet inför förskrivning av Motordriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat.

- A) Processtöd inför förskrivning av Motordriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat är ett stöd för förskrivare. Det finns också i ett format anpassat till mobiltelefon och surfplatta Processtöd inför förskrivning av Motordriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat.
- B) Vid förskrivning för utomhusbruk ska först ska bedömning göras att manuell rullstol eller gånghjälpmedel i kombination med andra transportmedel, till exempel egen bil, färdtjänst eller kollektivtrafik inte kan fungera för att nå målen.
- C) Förskrivning för användning utomhus kräver skriftligt medicinskt underlag från läkare. Underlaget ska innehålla läkarens bedömning om att inga medicinska hinder gällande syn, kognition, psykisk hälsa, missbruk etc. föreligger för att framföra rullstol med drivaggregat.
- D) Behovet ska vara kontinuerligt. Det innebär daglig användning inomhus eller minst 3 gånger/vecka utomhus (när väglaget tillåter).
- E) Förskrivning för användning inomhus kan göras för en begränsad period till exempel vid nedsatt förmåga att använda manuell rullstol postoperativt.
- F) Innan konsultation och förskrivning ska förskrivaren inhämta ett godkännande från den vårdgivare som har kostnadsansvaret för det aktuella hjälpmedlet.
- G) Möjlighet till vårdarstyrning av patientstyrt drivaggregat kan endast förskrivas då patienten inte orkar eller kan framföra rullstolen självständigt i vissa miljöer eller i vissa situationer.
- H) En riskbedömning ska göras utifrån Västra Götalands beslutsstöd för förskrivning. Patienten ska kunna framföra rullstolen med drivaggregat självständigt (med eller utan ledsagare) utan att utsätta sig själv eller andra för fara.
- I) Ska rullstol med drivaggregat användas i trafikmiljö ska patient/ledsagaren tränas i trafikmiljö och instrueras i trafikregler. Använd till exempel:
    - NTF:s broschyr Elrullstol och elskoter i trafiken
    - NTF:s digitala utbildning Elrullstol och elskoter

Vårdarstyrda

Kriterier

Nedanstående beskrivna svårigheter ska vara av bestående eller varaktig art.

d465.4 Total svårighet att förflytta sig med hjälp av utrustning (manuell rullstol)

e3.4 Totalt hinder i personligt stöd som kan framföra manuell rullstol på avsedd sträcka

e210.4 Totalt hinder i fysisk geografi

Bedömningen av totalt hinder i personligt stöd och fysisk geografi är en sammanvägning av förutsättningarna hos den som ska framföra rullstolen och den fysiska miljö rullstolen ska framföras i. Förskrivarens riskanalys av förflyttning med manuell rullstol ska ingå i vad som bedöms vara total svårighet.

Mål

Vid förskrivning krävs minst ett av nedanstående mål:

- d460 Att röra sig omkring på olika platser för att d620 Skaffa varor och tjänster som krävs för det dagliga livet
- d460 Att röra sig omkring på olika platser för att d999 Engagera sig/delta i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv.

”Samhällsgemenskap” är bland annat att engagera sig i aspekter av samhällsgemenskap såsom att engagera sig i organisationer och föreningar.

”Socialt liv” är aktiviteter som innehåller interaktion och gemenskap med andra människor.

”Medborgerligt liv” är bland annat att vara involverad i medborgerligt socialt, politiskt och statligt liv. Omfattar inte att ha ett arbete.

Specifika instruktioner

- Vid förskrivning för utomhusbruk ska bedömning göras att manuell rullstol i kombination med andra transportmedel, till exempel egen bil, färdtjänst eller kollektivtrafik inte kan fungera för att nå målen.
- Behovet ska vara kontinuerligt. Det innebär användning minst 2 gånger/vecka när väglaget tillåter.
- Innan konsultation och förskrivning ska förskrivaren inhämta ett godkännande från den vårdgivare som har kostnadsansvaret för det aktuella hjälpmedlet.
- En riskbedömning ska göras utifrån Västra Götalands beslutsstöd för förskrivning. Ledsagaren ska kunna framföra rullstolen med drivaggregat utan att utsätta sig

själv, patienten eller andra för fara.
- Ska rullstol med drivaggregat användas i trafikmiljö ska ledsagaren tränas i trafikmiljö och instrueras om trafikregler. Använd till exempel:
    - NTF:s broschyr Elrullstol och elskoter i trafiken
    - NTF:s digitala utbildning Elrullstol och elskoter

Lånevillkor
Särskilda tillägg till lånevillkoren ska användas

Utvärdering och uppföljning
Utvärdering och uppföljning ska utföras enligt Handbokens modell

Patientens ansvar
Riktlinjer i Handboken gällande patientens ansvar

Antal utrustningar
Riktlinjer i Handboken gällande antal utrustningar

ICF

I de flesta anvisningar används hälsotillstånd, enligt ICF-klassifikationen, för att beskriva kriterier och mål. Här finns mer information om ICF.

Andra vägar till hjälpmedel
Riktlinjer i Handboken gällande andra vägar till hjälpmedel

Kostnadsansvar
Vuxen: Regional primärvård
Barn till och med 17 år: Regional primärvård eller Habilitering & Hälsa beroende på vilken sjukvårdshuvudman som har hälso- och sjukvårdsansvaret för hjälpmedlet.

Sortiment på Hjälpmedelscentralen

Sortimentsöversikter på Hjälpmedelscentralen

Beställningssystem

webSesam

Tidigare anvisning för Drivaggregat för manuella rullstolar (ISO-kod 122409) *(till och med 2025-10-30)*

Förskrivare

Arbetsterapeut

Patient/vårdarstyrda via joystick

Kriterier

d465.3 Stor svårighet att förflytta sig med hjälp av utrustning (rullstol)

Mål

d4600 Att röra sig inom hemmet för att möjliggöra aktivitet och delaktighet
eller
d4601 Att röra sig inom andra byggnader än hemmet (avser barn och ungdomar i förskola/skola) för att möjliggöra aktivitet och delaktighet
och/eller
d460 Att röra sig omkring på olika platser självständigt för att:
d620 Skaffa varor och tjänster
eller
d999 Engagera sig/delta i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv.
Socialt liv är aktiviteter som innehåller interaktion och gemenskap med andra människor. Den enskilde ska förmedla för omgivningen att aktiviteten är meningsfull och kan förmedla sitt engagemang verbalt, med hjälp av AKK (alternativ och kompletterande kommunikation) eller genom sitt kroppsspråk.

Specifika instruktioner

- Processtöd inför förskrivning av Motordriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat är ett stöd för förskrivare. Det finns också i ett format anpassat till mobiltelefon och surfplatta Processtöd inför förskrivning av Motordriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat.
- Rullstol med drivaggregat kan inte förskrivas för att ersätta cykel, moped, bil, färdtjänst eller allmänna kommunikationer.
- Innan förskrivning påbörjas ska förskrivaren inhämta ett godkännande från den vårdgivare som har kostnadsansvaret för det aktuella hjälpmedlet.
- Förskrivning kräver skriftligt medicinskt underlag från läkare. Underlaget ska innehålla läkarens bedömning om att inga medicinska hinder gällande syn, kognition, psykisk hälsa, missbruk etc. föreligger för att framföra elrullstol.
- Behovet ska vara kontinuerligt vilket innebär användning minst 3 ggr/vecka året om, när väglaget tillåter.
- Patienten ska vara kapabel att framföra rullstol med drivaggregat självständigt (med eller utan ledsagare) utan att utsätta sig själv eller andra för fara.
- Tillbehöret vårdarstyrning kan endast förskrivas då patienten inte orkar eller kan framföra elrullstolen självständigt i vissa miljöer eller i vissa situationer.
- Patient/ledsagare som ska förflytta sig i trafikmiljö ska tränas i trafikmiljö och instrueras i trafikregler. Använd till exempel:
  NTF:s broschyr Elrullstol och elskoter i trafiken
  NTF:s digitala utbildning Elrullstol och elskoter

Lånevillkor:

Särskilda tillägg till lånevillkoren ska användas

Vårdarstyrda

Kriterier

d465.4 Total svårighet att förflytta sig med hjälp av utrustning (rullstol)

Totalt hinder avseende sammanvägning av omgivningsfaktorerna e310 närfamilj, e340 personliga vårdgivare och personliga assistenter och e210 fysisk geografi (egenskaper i den naturliga eller fysiska omgivningen). Förskrivarens riskanalys av förflyttning med rullstol ska ingå i vad som bedöms vara total svårighet.

Mål

d460 Att röra sig omkring på olika platser för att:
d620 Skaffa varor och tjänster
eller
d999 Engagera sig/delta i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv.
Socialt liv är aktiviteter som innehåller interaktion och gemenskap med andra människor. Den enskilde ska förmedla för omgivningen att aktiviteten är meningsfull och kan förmedla sitt engagemang verbalt, med hjälp av AKK (alternativ och kompletterande kommunikation) eller genom sitt kroppsspråk.

Specifika instruktioner

- Rullstol med drivaggregat kan inte förskrivas för att ersätta cykel, moped, bil, färdtjänst eller allmänna kommunikationer.
- Innan förskrivning påbörjas ska förskrivaren inhämta ett godkännande från den vårdgivare som har kostnadsansvaret för det aktuella hjälpmedlet.
- Behovet ska vara kontinuerligt vilket innebär användning minst 2 ggr/vecka året om, när väglaget tillåter.
- Ska rullstol med drivaggregat användas i trafikmiljö ska ledsagaren tränas i trafikmiljö.

Särskilda tillägg till lånevillkoren ska användas

Patientstyrda

Kriterier

d450.3 Stor svårighet att gå
och
d465.3 Stor svårighet att förflytta sig med hjälp av utrustning (gånghjälpmedel eller manuell rullstol)

Svårigheterna ska vara av bestående eller långvarig art.

Mål

d4600 Att röra sig inom hemmet för att möjliggöra aktivitet och delaktighet
eller
d4601 Att röra sig inom andra byggnader än hemmet (avser barn och ungdomar i förskola/skola) för att möjliggöra aktivitet och delaktighet
och/eller
d460 Att röra sig omkring på olika platser självständigt för att:
d9200 Att leka och spela
eller
d620 Skaffa varor och tjänster
eller
d999 Engagera sig/delta i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv
Socialt liv är aktiviteter som innehåller interaktion och gemenskap med andra människor. Den enskilde ska förmedla för omgivningen att aktiviteten är meningsfull och kan förmedla sitt engagemang verbalt, med hjälp av AKK (alternativ och kompletterande kommunikation) eller genom sitt kroppsspråk.

Specifika instruktioner

- Processtöd inför förskrivning av Motordriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat är ett stöd för förskrivare. Det finns också i ett format anpassat till mobiltelefon och surfplatta Processtöd inför förskrivning av Motordriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat.
- Rullstol med drivaggregat kan inte förskrivas för att ersätta cykel, moped, bil, färdtjänst eller allmänna kommunikationer.
- Innan förskrivning påbörjas ska förskrivaren inhämta ett godkännande från den vårdgivare som har kostnadsansvaret för det aktuella hjälpmedlet.
- Förskrivning kräver skriftligt medicinskt underlag från läkare. Underlaget ska innehålla läkarens bedömning om att inga medicinska hinder gällande syn, kognition, psykisk hälsa, missbruk etc. föreligger för att framföra elrullstol.
- Behovet ska vara kontinuerligt vilket innebär användning minst 3 ggr/vecka året om, när väglaget tillåter.
- Patienten ska vara kapabel att framföra rullstolen med drivaggregat självständigt utan att utsätta sig själv eller andra för fara.
- Patient som ska förflytta sig i trafikmiljö ska tränas i trafikmiljö och instrueras i trafikregler. Använd till exempel:
  NTF:s broschyr Elrullstol och elskoter i trafiken

NTF:s digitala utbildning Elrullstol och elskoter

Lånevillkor:

Särskilda tillägg till lånevillkoren ska användas

Utvärdering och uppföljning

Checklista för uppföljning av förskrivning av motordriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat

Utvärdering och uppföljning ska följa den modell som finns i handbokens riktlinjer gällande följa upp och utvärdera funktion och nytta

Patientens ansvar

Riktlinjer i handboken gällande patientens delaktighet och ansvar i förskrivningsprocessen

Antal utrustningar

Riktlinjer i handboken gällande dubbelförskrivning av personliga hjälpmedel

Andra vägar till hjälpmedel

Riktlinjer i Handboken gällande andra vägar till hjälpmedel för information om bland annat egenansvar, grundutrustning och hjälpmedel i arbetslivet.

ICF

I de flesta anvisningar används hälsotillstånd, enligt ICF-klassifikationen, för att beskriva kriterier och mål. Här finns mer information om ICF.

Kostnadsansvar

Vuxen: Regional primärvård
Barn till och med 17 år: Regional primärvård eller Habilitering & Hälsa beroende på vilken sjukvårdshuvudman som har hälso- och sjukvårdsansvaret för hjälpmedlet.

Sortiment på Hjälpmedelscentralen

Sortimentsöversikter på Hjälpmedelscentralen

Beställningssystem

webSesam

Tabell över redaktionella ändringar inom produktområde Syn, ändringen genomförd 2025-09-29

Tidigare benämning och ISO-kod	Ny ISO-kod	Ny benämning
Elektroniska orienteringshjälpmedel (ISO-kod 123906)	224503	
Hjälpmedel för akustisk navigering (ISO-kod 123909)	224506	
Taktila käppar eller vita käppar (ISO-kod 123903)	120803	
Bärbara anteckningsapparater för punktskrift (ISO-kod 221221)	221336	
Manuella hjälpmedel för att teckna och skriva (ISO-kod 221203)	221324	

Namnteckningsramar, namnstämplar och skrivramar (ISO-kod 221209)	221309	
Skrivmaskiner (ISO-kod 221215)	221330	
Speciella programvaror för presentation (ISO-kod 223912)		Programvara för utmatningsenheter
Taktila datordisplayer (ISO-kod 223905)		Taktila displayer
Utrustning för manuell punktskrift (ISO-kod 221212)	221327	
Förstorande video-system (ISO-kod 220318)		Bildförstorande system
Märkningsmaterial och märkningsverktyg (ISO-kod 222727)	222915	

Tabell över redaktionella ändringar inom produktområde Dövblindhet, ändring genomförd 2025-09-08

Tidigare benämning och ISO-kod	**Ny ISO-kod**	**Ny benämning**
Elektroniska orienteringshjälpmedel (ISO-kod 123906)	224503	
Hjälpmedel för akustisk navigering (ISO-kod 123909)	224506	
Taktila käppar eller vita käppar (ISO-kod 123903)	120803	
Bärbara anteckningsapparater för punktskrift (ISO-kod 221221)	221336	
Kommunikationsförstärkare (ISO-kod 222106)	220606	Hörförstärkare
Manuella hjälpmedel för att teckna och skriva (ISO-kod 221203)	221324	
Namnteckningsramar, namnstämplar och skrivramar (ISO-kod 221209)	221309	
Skrivbrädor, ritbrädor och teckningsbrädor (ISO-kod 221206)	221306	Skrivbrädor, läsställ och stödkuddar för böcker
Skrivmaskiner (ISO-kod 221215)	221330	
Speciella programvaror för presentation (ISO-kod 223912)		Programvara för utmatningsenheter
Taktila datordisplayer (ISO-kod 223905)		Taktila displayer
Utrustning för manuell punktskrift (ISO-kod 221212)	221327	
Visuella displayer och tillbehör för datorer (ISO-kod 223904)		Visuella displayer

Förstorande video-system (ISO-kod 220318)		Bildförstorande system
Larm som varnar för nödsituationer i närmiljön (ISO-kod 222721)	222909	
Märkningsmaterial och märkningsverktyg (ISO-kod 222727)	222915	
Porttelefoner (ISO-kod 222430)	222433	Snabb- och porttelefoner
Signalenheter (ISO-kod 222704)	222903	
Ljudstimulatorer (ISO-kod 042715)	042806	Hjälpmedel för stimulering av sinnen med ljud
Hörlurar (ISO-kod 221838)		Hörlurar och headset

Anvisning: Eldrivna rullstolar med manuell styrning (ISO-kod: 122303), skrivning till och med 2024-12-29

Förskrivare

Arbetsterapeut

Kriterier

d450.3 Stor svårighet att gå
och
d465.3 Stor svårighet att förflytta sig med hjälp av utrustning (gånghjälpmedel eller manuell rullstol)

Svårigheterna ska vara av bestående eller långvarig art.

Mål

d460 Att röra sig omkring på olika platser självständigt för att:
d620 Skaffa varor och tjänster
eller
d999 Engagera sig/delta i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv.
Socialt liv är aktiviteter som innehåller interaktion och gemenskap med andra människor. Den enskilde ska förmedla för omgivningen att aktiviteten är meningsfull och kan förmedla sitt engagemang verbalt, med hjälp av AKK (alternativ och kompletterande kommunikation) eller genom sitt kroppsspråk.

Specifika instruktioner

- *Processtöd inför förskrivning av Eldriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat är ett stöd för förskrivare. Det finns också i ett format anpassat till mobiltelefon och surfplatta Processtöd inför förskrivning av Eldriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat.*
- *Elrullstol kan inte förskrivas för att ersätta cykel, moped, bil, färdtjänst eller allmänna kommunikationer.*
- *Innan förskrivning påbörjas ska förskrivaren inhämta ett godkännande från den vårdgivare som har kostnadsansvaret för det aktuella hjälpmedlet.*
- *Förskrivning kräver skriftligt medicinskt underlag från läkare. Underlaget ska innehålla läkarens bedömning om att inga medicinska hinder gällande syn, kognition,*

psykisk hälsa, missbruk etc. föreligger för att framföra elrullstol.

- *Behovet ska vara kontinuerligt vilket innebär användning minst 3 ggr/vecka året om, när väglaget tillåter.*
- *Patienten ska vara kapabel att framföra elrullstolen självständigt utan att utsätta sig själv eller andra för fara.*
- *Patient som ska förflytta sig i trafikmiljö ska tränas i trafikmiljö och instrueras i trafikregler. Använd till exempel:*
  NTF:s broschyr Elrullstol och elskoter i trafiken

  NTF:s digitala utbildning Elrullstol och elskoter

Lånevillkor:

Särskilda tillägg till lånevillkoren ska användas

Utvärdering och uppföljning

Länk till Utvärdering och uppföljning i riktlinjerna

Patientens ansvar

Bara länk i patientens ansvar

Antal utrustningar

Nedsmutsning, transportproblem (taxi, färdtjänst med mera) motiverar inte dubbelförskrivning.

Bara länk i antal utrustningar

Kostnadsansvar

Vuxen: Regional primärvård
Barn till och med 17 år: Regional primärvård eller Habilitering & Hälsa beroende på vilken sjukvårdshuvudman som har hälso- och sjukvårdsansvaret för hjälpmedlet.

Beställningssystem Websesam

Anvisning: Eldrivna rullstolar med elektronisk styrning (ISO-kod: 122306), skrivning till och med 2024-12-29

Förskrivare

Arbetsterapeut

<u>Inomhusanvändning</u>

Kriterier

d450.4 Total svårighet att gå
och
d465.4 Total svårighet att förflytta sig med hjälp av utrustning (gånghjälpmedel eller manuell rullstol)
och
d410.3 Stor svårighet att ändra grundläggande kroppsställning (stående ställning) gäller stolar med ståfunktion

Svårigheterna ska vara av bestående eller långvarig art.

Mål

d4600 Att röra sig inom hemmet för att möjliggöra aktivitet och delaktighet
eller

d4601 Att röra sig inom andra byggnader än hemmet (avser barn och ungdomar i förskola/skola) för att möjliggöra aktivitet och delaktighet

Specifika instruktioner

- *Processtöd inför förskrivning av Eldriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat är ett stöd för förskrivare. Det finns också i ett format anpassat till mobiltelefon och surfplatta Processtöd inför förskrivning av Eldriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat.*
- *Innan förskrivning påbörjas ska förskrivaren inhämta ett godkännande från den vårdgivare som har kostnadsansvaret för det aktuella hjälpmedlet.*
- *Behovet ska vara kontinuerligt vilket innebär daglig användning.*
- *Patienten ska vara kapabel att framföra elrullstolen självständigt utan att utsätta sig själv eller andra för fara.*
- *Elrullstol med uppresningsfunktion: avsedd för dagligt bruk för självständig förflyttning och möjlighet till att utföra hemlivsaktiviteter som inte kan utföras sittande. Kan inte förskrivas för ståträning.*
- *Vid tillfällig och tidsbegränsad nedsatt förmåga att använda manuell rullstol postoperativt kan elrullstol förskrivas.*
- *Särskilda tillägg till lånevillkoren ska användas.*

<u>Begränsad utomhusanvändning</u>

Kriterier

d450.3 Stor svårighet att gå
och
d465.3 Stor svårighet att förflytta sig med hjälp av utrustning (gånghjälpmedel eller manuell rullstol)
och
d410.3 Stor svårighet att ändra grundläggande kroppsställning (avser elrullstol med ståfunktion)

Svårigheterna ska vara av bestående eller långvarig art.

Mål

d4600 Att röra sig inom hemmet för att möjliggöra aktivitet och delaktighet
eller
d4601 Att röra sig inom andra byggnader än hemmet (avser barn och ungdomar i förskola/skola) för att möjliggöra aktivitet och delaktighet

och
d460 Att röra sig omkring på olika platser självständigt för att:
d9200 Att leka och spela
eller
d620 Skaffa varor och tjänster
eller
d999 Engagera sig/delta i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv.
Socialt liv är aktiviteter som innehåller interaktion och gemenskap med andra människor. Den enskilde ska förmedla för omgivningen att aktiviteten är meningsfull och kan förmedla sitt engagemang verbalt, med hjälp av AKK (alternativ och kompletterande kommunikation) eller genom sitt kroppsspråk.

Specifika instruktioner

- *Processtöd inför förskrivning av Eldriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat är ett stöd för förskrivare. Det finns också i ett format anpassat till mobiltelefon och surfplatta Processtöd inför förskrivning av Eldriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat.*
- *Elrullstol kan inte förskrivas för att ersätta cykel, moped, bil, färdtjänst eller allmänna kommunikationer.*

- *Innan förskrivning påbörjas ska förskrivaren inhämta ett godkännande från den vårdgivare som har kostnadsansvaret för det aktuella hjälpmedlet.*
- *Förskrivning kräver skriftligt medicinskt underlag från läkare. Underlaget ska innehålla läkarens bedömning om att inga medicinska hinder gällande syn, kognition, psykisk hälsa, missbruk etc. föreligger för att framföra elrullstol.*
- *Behovet ska vara kontinuerligt vilket innebär användning minst 3 ggr/vecka året om, när väglaget tillåter.*
- *Patienten ska vara kapabel att framföra elrullstolen självständigt (med eller utan ledsagare) utan att utsätta sig själv eller andra för fara.*
- *Tillbehöret vårdarstyrning eller nödstopp kan endast förskrivas då patienten inte orkar eller kan framföra elrullstolen självständigt i vissa miljöer eller i vissa situationer.*
- *Patient/ledsagare som ska förflytta sig i trafikmiljö ska tränas i trafikmiljö och instrueras i trafikregler. Använd till exempel:*
  NTF:s broschyr Elrullstol och elskoter i trafiken
  NTF:s digitala utbildning Elrullstol och elskoter
- *Hopfällbar elrullstol: Elrullstolens standardutförande ska bibehållas vilket innebär att specialanpassning inte är aktuellt.*
- *Elrullstol med uppresningsfunktion: avsedd för dagligt bruk för självständig förflyttning och möjlighet till att utföra hemlivsaktiviteter som inte kan utföras sittande. Kan inte förskrivas för ståträning.*
- *Vid tillfällig och tidsbegränsad nedsatt förmåga att använda manuell rullstol postoperativt kan elrullstol förskrivas.*
- *Vårdarmanövrerad elrullstol kan förskrivas utifrån en grav sittproblematik när manuell rullstol inte kan uppfylla behovet.*
- *Särskilda tillägg till lånevillkoren ska användas.*

<u>Utomhusanvändning</u>

Kriterier

d450.3 Stor svårighet att gå
och
d465.3 Stor svårighet att förflytta sig med hjälp av utrustning (gånghjälpmedel eller manuell rullstol)

Svårigheterna ska vara av bestående eller långvarig art.

Mål

d460 Att röra sig omkring på olika platser självständigt för att:
d620 Skaffa varor och tjänster
eller
d999 Engagera sig/delta i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv.
Socialt liv är aktiviteter som innehåller interaktion och gemenskap med andra människor. Den enskilde ska förmedla för omgivningen att aktiviteten är meningsfull och kan förmedla sitt engagemang verbalt, med hjälp av AKK (alternativ och kompletterande kommunikation) eller genom sitt kroppsspråk.

Specifika instruktioner

- *Processtöd inför förskrivning av Eldriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat är ett stöd för förskrivare. Det finns också i ett format anpassat till mobiltelefon och surfplatta Processtöd inför förskrivning av Eldriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat.*
- *Elrullstol kan inte förskrivas för att ersätta cykel, moped, bil, färdtjänst eller allmänna kommunikationer.*
- *Innan förskrivning påbörjas ska förskrivaren inhämta ett godkännande från den vårdgivare som har kostnadsansvaret för det aktuella hjälpmedlet.*
- *Möjligheten att använda elrullstol med manuell styrning (122303) ska ha uteslutits innan förskrivning.*

- *Förskrivning kräver skriftligt medicinskt underlag från läkare. Underlaget ska innehålla läkarens bedömning om att inga medicinska hinder gällande syn, kognition, psykisk hälsa, missbruk etc. föreligger för att framföra elrullstol.*
- *Behovet ska vara kontinuerligt vilket innebär användning minst 3 ggr/vecka året om, när väglaget tillåter.*
- *Patienten ska vara kapabel att framföra elrullstolen självständigt (med eller utan ledsagare) utan att utsätta sig själv eller andra för fara.*
- *Tillbehöret vårdarstyrning kan endast förskrivas då patienten inte orkar eller kan framföra elrullstolen självständigt i vissa miljöer eller i vissa situationer.*
- *Patient/ledsagare som ska förflytta sig i trafikmiljö ska tränas i trafikmiljö och instrueras i trafikregler. Använd till exempel:*
  NTF:s broschyr Elrullstol och elskoter i trafiken
  NTF:s digitala utbildning Elrullstol och elskoter

Lånevillkor:

Särskilda tillägg till lånevillkoren ska användas.

Utvärdering och uppföljning

Checklista för uppföljning av förskrivning av eldriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat

Riktlinjer om utvärdering och uppföljning i handboken

Patientens ansvar

Patientens ansvar i riktlinjer

Antal utrustningar

Nedsmutsning, transportproblem (taxi, färdtjänst med mera) motiverar inte dubbelförskrivning.

Antal utrustningar i riktlinjer

Kostnadsansvar

Vuxen: Regional primärvård

Barn till och med 17 år: Regional primärvård eller Habilitering & Hälsa beroende på vilken sjukvårdshuvudman som har hälso- och sjukvårdsansvaret för hjälpmedlet.

Sortiment HMC

Länk till sortimentsöversikt

Beställningssystem

webSesam

Anvisning: Motordrivna rullstolar (ISO-kod: 1223), skrivning från och med 2024-12-30

Anvisningen omfattar:
122303 Eldrivna rullstolar med manuell styrning
122306 Eldrivna rullstolar med elektronisk styrning

Förskrivare

Arbetsterapeut

Kriterier

Nedanstående beskrivna svårigheter ska vara av bestående eller varaktig art.

Vid förskrivning för användning inomhus krävs båda två kriterierna:

- *d450.4 Total svårighet att gå inomhus*
- *d465.4 Total svårighet att förflytta sig med hjälp av utrustning (gånghjälpmedel och manuell rullstol) inomhus*

Vid förskrivning för användning utomhus krävs båda två kriterierna:

- *d450.3 Stor svårighet att gå utomhus*
- *d465.3 Stor svårighet att förflytta sig med hjälp av utrustning (gånghjälpmedel och manuell rullstol) utomhus*

Mål

Elrullstolen ska på ett påtagligt sätt öka patientens självständighet i aktiviteter i dagliga livet.

Vid förskrivning för användning inomhus krävs minst ett av nedanstående mål:

- *d4600 Att röra sig inom hemmet självständigt för att möjliggöra aktiviteter i dagliga livet*
- *d4601 Att röra sig inom andra byggnader än hemmet för att möjliggöra aktivitet (avser barn och ungdomar i förskola/skola upp till och med gymnasienivå)*

Vid förskrivning för användning utomhus krävs minst ett av nedanstående mål:

- *d460 Att röra sig omkring på olika platser självständigt för att d620 Skaffa varor och tjänster som krävs för det dagliga livet*
- *d460 Att röra sig omkring på olika platser självständigt för att d999 Engagera sig/delta i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv.*

”Samhällsgemenskap” är bland annat att engagera sig i aspekter av samhällsgemenskap såsom att engagera sig i organisationer och föreningar.

”Socialt liv” är aktiviteter som innehåller interaktion och gemenskap med andra människor.

”Medborgerligt liv” är bland annat att vara involverad i medborgerligt socialt, politiskt och statligt liv. Omfattar inte att ha ett arbete.

Specifika instruktioner

Bokstäverna möjliggör hänvisning från processtödet inför förskrivning av Motordriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat.

- *A) Processtöd inför förskrivning av Motordriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat är ett stöd för förskrivare som ska användas. Det finns också i ett format anpassat till mobiltelefon och surfplatta Processtöd inför förskrivning av Motordriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat.*
- *B) Vid förskrivning för utomhusbruk ska först uteslutas att manuell rullstol eller gånghjälpmedel i kombination med andra transportmedel, till exempel egen bil, färdtjänst eller kollektivtrafik kan fungera för att nå målen.*
- *C) Möjligheten att använda drivaggregat till manuell rullstol (122409) ska ha uteslutits innan förskrivning av motordriven rullstol.*
- *D) Enklast möjliga modell som tillgodoser patienten behov, utifrån målsättning, ska väljas.*
- *E) Behovet ska vara kontinuerligt. Det innebär daglig användning inomhus eller minst 3 gånger/vecka utomhus (när väglaget tillåter).*
- *F) Förskrivning för användning inomhus kan göras för en begränsad period till exempel vid nedsatt förmåga att använda manuell rullstol postoperativt.*
- *G) Förskrivning för användning utomhus kräver skriftligt medicinskt underlag från läkare. Underlaget ska innehålla läkarens bedömning om att inga medicinska hinder gällande syn, kognition, psykisk hälsa, missbruk etc. föreligger för att framföra motordriven rullstol.*
- *H) Innan förskrivning ska förskrivaren inhämta ett godkännande från den vårdgivare som har kostnadsansvaret för det aktuella hjälpmedlet.*
- *I) En riskbedömning ska göras utifrån Västra Götalands beslutsstöd för förskrivning. Patienten ska kunna framföra den motordrivna rullstolen självständigt (med eller utan ledsagare) utan att utsätta sig själv eller andra för fara.*
- *J) Tillbehöret vårdarstyrning av eldriven rullstol med elektrisk styrning kan endast förskrivas då patienten inte orkar eller kan framföra elrullstolen självständigt i vissa*

miljöer eller i vissa situationer.

- *K) Tillbehöret uppresningsfunktion kan förskrivas för dagligt bruk för aktiviteter i dagliga livet som inte kan utföras sittande, kan även förskrivas vid betydande medicinska behov. Observera att det krävs ansökan för dubbelförskrivning av hjälpmedel med samma funktion och syfte.*
- *L) Hopfällbar motordriven rullstol: Den motordrivna rullstolens standardutförande ska bibehållas vilket innebär att specialanpassning inte är aktuellt.*
- *M) Vårdarmanövrerad motordriven rullstol kan förskrivas utifrån en grav sittproblematik när manuell rullstol inte kan uppfylla behovet.*
- *N) Ska den motordrivna rullstolen användas i trafikmiljö ska patient/ledsagaren tränas i trafikmiljö och instrueras i trafikregler. Använd till exempel:*
  - *NTF:s broschyr Elrullstol och elskoter i trafiken*
  - *NTF:s digitala utbildning Elrullstol och elskoter*

Lånevillkor:

Särskilda tillägg till lånevillkoren ska användas

Utvärdering och uppföljning

Checklista för uppföljning av förskrivning av motordriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat

Utvärdering och uppföljning ska följa den modell som finns i handbokens riktlinjer gällande följa upp och utvärdera funktion och nytta

Patientens ansvar

Riktlinjer i handboken gällande patientens delaktighet och ansvar i förskrivningsprocessen

Antal utrustningar

Nedsmutsning, transportproblem (taxi, färdtjänst med mera) motiverar inte dubbelförskrivning.

Riktlinjer i handboken gällande dubbelförskrivning av personliga hjälpmedel

Kostnadsansvar

Vuxen: Regional primärvård
Barn till och med 17 år: Regional primärvård eller Habilitering & Hälsa beroende på vilken sjukvårdshuvudman som har hälso- och sjukvårdsansvaret för hjälpmedlet.

Sortiment på Hjälpmedelscentralen

Sortimentsöversikter på Hjälpmedelscentralen

Beställningssystem

webSesam